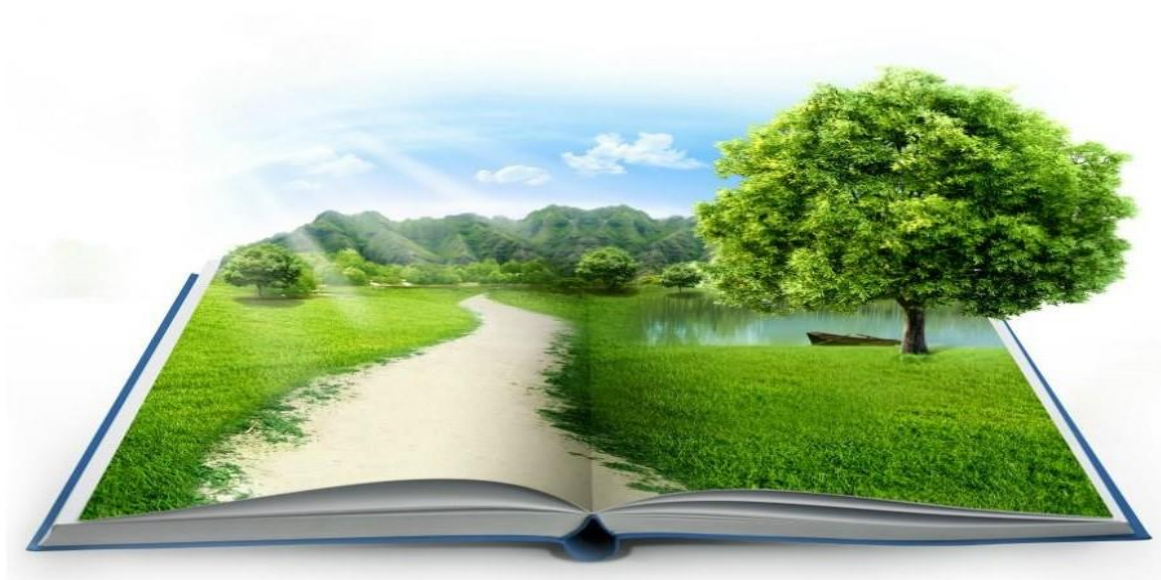

ПРОГРАМА
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА
2021-2027 Г.

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ - ЛЕТНИЦА
№ 321/29.04.2022 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	1
РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	3
1. Природо-географски фактори.....	3
1.1. Географско разположение	3
1.2. Административно – териториална характеристика	4
1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси.....	4
1.4. Почви и полезни изкопаеми	4
1.4.1. Геоложка основа.....	4
1.4.2. Характерни почвени типове	5
1.4.3. Полезни изкопаеми	5
1.5. Климат	5
1.5.1. Особености на атмосферната циркулация.....	5
1.5.2. Преобладаваща посока и скорост на вятъра.....	5
2. Социално-икономически фактори.....	6
2.1. Демографска характеристика	6
2.2. Икономическо състояние.....	8
3. Анализ по компоненти на околната среда.....	14
3.1. Атмосферен въздух	14
3.2. Води	16
3.3. Земи и почви	20
3.4. Гори и горски фонд	21
3.4.1. Обща информация.....	21
3.4.2. Общински гори и горски територии.....	23
3.4.3. Недървесни горски продукти – ресурси и ползване.....	26
3.4.3.1. Общински гори и горски територии.....	26
3.4.3.2. Странични ползвания.....	26
3.5. Защитени територии и биоразнообразие	27
3.5.1. Защитени територии	27
3.5.2. Защитени видове животни и растения.....	28
3.5.2.1. Защитени животни.....	28
3.5.2.2. Раздел „Лечебни растения“. Билки с търговски значение, находища, използване.....	29
4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда	38

4.1. Отпадъци	38
4.2. Шум и радиация.....	40
5. Управленски и финансови фактори	41
5.1. Структура на управлението на дейностите, свързани с околната среда..	41
5.2. Сътрудничество с други институции и организации.....	43
РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ/ SWOT АНАЛИЗ.....	45
РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА.....	48
РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	49
1. Генерална стратегическа цел	49
2. Специфични стратегически цели	49
РАЗДЕЛ V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	55
РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	63
РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ	64
РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА	66

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Летница.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението.

Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на община Летница. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофични събития.

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2027 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината, като са взети под внимание основните световни, европейски, национални и регионални стратегически документи, имащи отношение към устойчивата околна среда, управлението на отпадъците и устойчивото развитие. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на община Летница и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Летница за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на средата, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, източници на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;

➤ Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**, посочени в Закона за опазване на околната среда:

1. *Устойчиво развитие;*
2. *Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;*
3. *Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;*
4. *Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;*
5. *Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;*
6. *Замърсителят плаща за причинените вреди;*
7. *Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;*
8. *Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;*
9. *Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;*
10. *Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;*
11. *Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.*

В тази връзка ПООС на община Летница съдържа раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Летница 2021-2027 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Летница, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на Програмата съответства на всички нормативни уредби и законодателството на Република България. Основният използван инструментариум в разработката е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически, целеви, проблемен и SWOT анализи. ПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географски фактори

1.1. Географско разположение

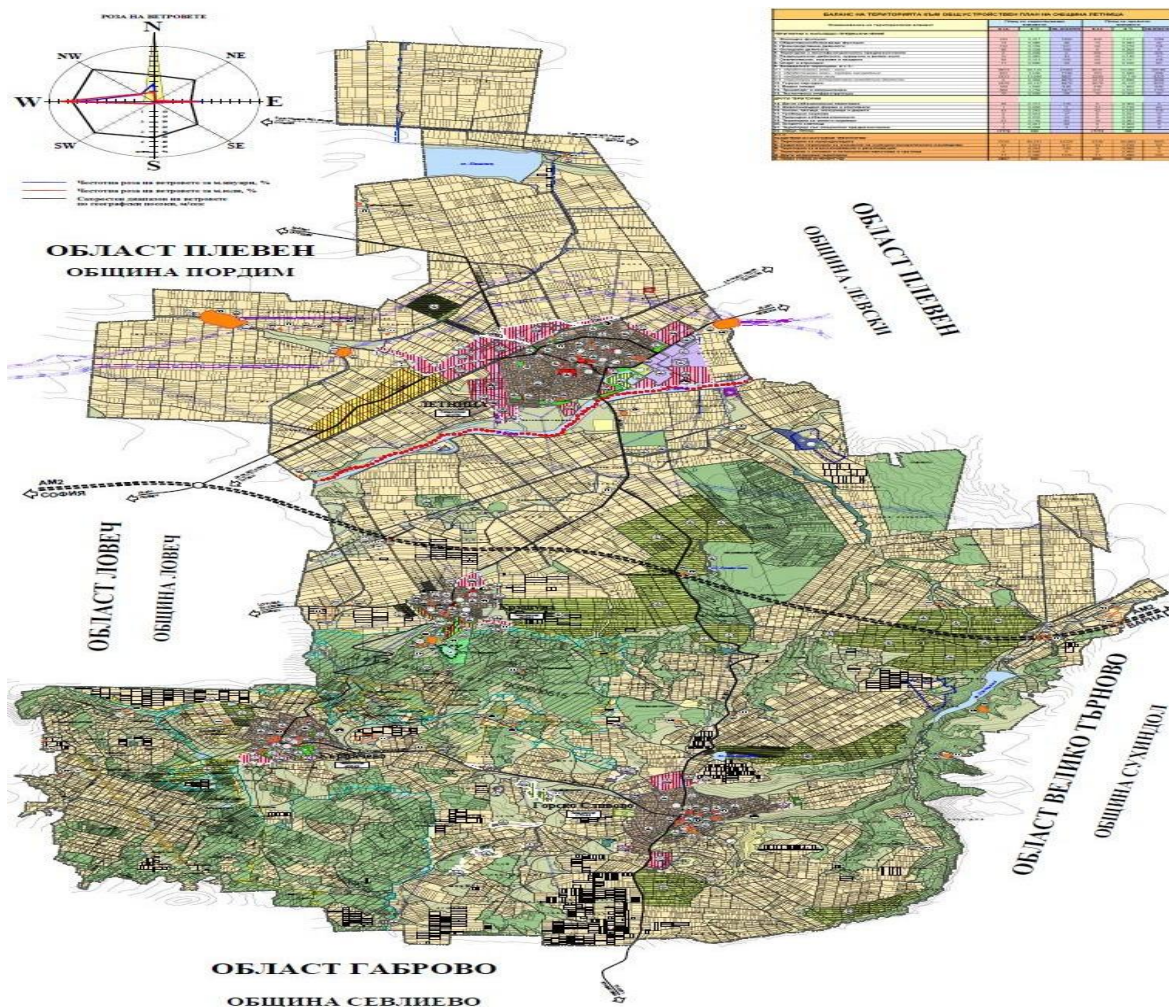
Община Летница е разположена в Северна България, централната част на Дунавската равнина, на границата ѝ с Предбалкана, като приблизително половината от територията на общината попада на Деветашкото плато. Заема най-североизточната част на област Ловеч, която е в обхвата на Северозападния район за планиране. С площта си от 177,719 km² е най-малката сред 8-те общини в областта и съставлява 4,3% от територията на областта.

Община Летница граничи на югозапад с община Ловеч, на северозапад и североизток с общините Пордим и Левски от област Плевен, на изток с община Сухиндол от област Велико Търново и на юг – с община Севлиево от област Габрово.

През територията на общината преминават три третокласни пътища от републиканската пътна мрежа и участък от ж.п. линията Свищов-Троян. През централната част на територията ѝ е предвидено да премине автомагистрала „Хемус“. Отстоянието на общинския център – град Летница от областния център – гр. Ловеч е 36 км, от Столицата – 203 км и от съседния град – Левски 9 км.

Карта на Община Летница

Източник: Общ устройствен план на Община Летница, одобрен с Решение №257/21.12.2018 г. на Общински съвет – Летница

1.2. Административно – териториална характеристика

Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. класифицира община Летница като община от 5-то йерархично ниво с тенденция към преминаване в 4-то. Според Регионалната статистика на ниво LAU1 община Летница е определена като община от 4-та категория, с площ по Евростат от 177 719 кв. км. и надморска височина към 31.12.2019 г. между 50 и 99 метра.

Съгласно настоящото административно-териториално деление на страната град Летница е общински център на едноименната община. Селищната мрежа на общината е добре изградена, но не е териториално балансирана. Урбанистичната структура се състои от 4 населени места – град Летница и селата: Крушуна, Горско Сливово и Кърпачево.

Урбанистичната структура на общината е подчертано центрична с концентрация на функции в общинския център и периферни селища с различен характер. В общинския център град Летница са съсредоточени административното и социално обслужване, и основната част от икономическата дейност в общината.

1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси

Ландшафтът на територията на общината е разнообразен. Има два вида релеф: равнинен – града и планински – селата. Равнинният релеф на север и североизток се съчетава с речни долини, а принадлежността ѝ към Деветашкото плато издига южната ѝ част високо само няколко километра на юг. През територията ѝ преминава река Осъм, в чиято долина е и най – ниската точка на общината – 68 м. надморска височина. Най-високата точка е връх Дренака край село Горско Сливово – 472.8 м. надморска височина.

Важен ресурс за развитието на туризма е карстовото Деветашко плато, попадащо в територията на общината – тук съществуват в голяма концентрация всички видове карстови форми – кари, въртопи, валози, сляпа, полусляпа и суха долина, каньон, пропасти, пещерни галерии и зали.

По данни на ТП Държавно горско стопанство – Ловеч горският фонд на територията на община Летница към 2020 г. съставлява общо 3 187,2 ха, от които 473,4 ха са държавна собственост, 496,9 ха са общинска собственост, 1 217,5 ха са частна собственост, 965,5 ха са съсобствени гори, 18,9 ха са религиозна собственост, а 15,0 ха са собственост на юридически лица. Общата залесена площ е 3 089,2 ха.

В горските площи на Летница има добри условия за събиране на билки, горски плодове, гъби, орехи, шипки.

Изключително ценен и богат е растителният ресурс от лечебни растения. Местообитанията на различни видове лечебни растения са общински земи, пасища, мери, гори, покрай реки и водоеми, крайселски мери и в регулацията на селищата.

Горският фонд на територията на община Летница е до голяма степен запазен и разнообразен. Горите са подходящи като среда за отглеждане на диви животни и евентуално бъдещо изграждане на ловни паркове за туризъм. Разнообразните дивечови видове – дива свиня, сърна, елен лопатар, заек, както и фазани и яребици, са още едно условие за развитието на туризъм и превръщането на горските масиви в природни паркове.

1.4. Почви и полезни изкопаеми

1.4.1 Геоложка основа

Най-пълна представа за цялостния геоложки строеж на даден район се получава чрез неговата стратиграфия и тектоника. България като част от Балкански полуостров спада към Средиземноморската геосинклинала, която е заета от гънките на Алпо-Хималайската нагъната система. Във физикогеографско отношение община Летница попада в Дунавската равнинно-хълмиста област.

В районът на община Летница се разкриват геоложки формации от последната ера едрозърнести пясъци и по-фини пясъчни глини край река Осъм. Речните наноси и

тераси от кватернерно време се срещат на много места в България. съвременният релеф на района се е оформил към края на плеистоцена и началото на холоцена. Геоморфоложки общината представлява льосово-глинеста еродирана и разчленена повърхнина.

1.4.2. Характерни почвени типове

Почвеният състав е преобладаващо от сиви горски почви в северните райони и чернозем в землището на гр. Летница.

С. Горско Сливово и с. Кърпачево са в района на Предбалкана и тук има предимно сиви горски почви, разпространени на терени, заемани в близкото минало от гори. Хумусният хоризонт е плитък /до 30 см./. Слабо съдържание на хранителни вещества /фосфор, азот/, високо съдържание на калций.

Около с. Крушуна са тъмносивите горски почви, близки по качество до черноземните. Тук се срещат също и много бедни и плитки почви върху оголени карстови терени.

Черноземите в района на гр. Летница са с дълбок хумусен хоризонт, с богато съдържание на хранителни вещества. Почвата е най-благоприятна за отглеждане на всички видове зърнени култури.

По поречието на р. Осъм и другите по-малки рекички се срещат алувиални и делувиялни ливадни почви.

1.4.3. Полезни изкопаеми

В Националния баланс на запасите в Република България са регистрирани следните находища на полезни изкопаеми на територията на общината:

1. "Върбаците" - гр. Летница, глина за керемиди;
2. "Каменището" - гр. Летница, мергели за тухли и керемиди;
3. "Участък Крушуна III" - с. Крушуна, варовици, доламити и затрошен камък; не се експлоатира.

1.5. Климат

1.5.1. Особенности на атмосферната циркулация

България се намира в югоизточната част на Европа и е сравнително отдалечена от Атлантическия океан и Арктика. По тази причина нахлуващите над страната въздушни маси са значително трансформирани. Значително влияние на климата у нас оказват средиземноморският циклонален център, а също така сибирския антициклон.

Община Летница е в средния климатичен район на северо-българската подобласт на умерено континенталната климатична зона. Климатът се характеризира с мека и снежна зима и дълго, топло лято, понякога с периоди на засушаване, изискващи развитието на поливно земеделие. Меандрите на р. Осъм допринасят за добрата запасеност с влага на почвения слой.

Дъждовните периоди са също сравнително кратки (март - април и октомври - ноември). В последните години зачестяват периодите на засушаване, предполагащи развитие на поливно земеделие.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки. От своя страна тези промени са свързани с влошаване на условията за селско стопанство, а именно намаляване на добивите, проблеми с водоснабдяването, повишаване на рисковете от пожари, загуба на биологично разнообразие, влошаване на условията за туризъм.

1.5.2. Преобладаваща посока и скорост на вятъра

Трябва да се изтъкне една твърде неблагоприятна черта на умереноконтиненталния климат – честите температурни инверсии и големия брой дни с тихо време. Те благоприятстват задържането на замърсители в приземния слой, влияещи върху качеството на живот и околната среда. Ветровете са в зависимост от локалните особености на релефа и от естеството на преобладаващата повърхност. В района преобладаващите ветрове са западни. Тихо време, изразено в проценти, е около 45 %. Средната скорост на вятъра е 2,9 м / сек.

2. Социално-икономически фактори

2.1. Демографска характеристика

По данни от ГРАО населението по настоящ и постоянен адрес на територията на община Летница към 31.12.2019 г. е 5 145 души. Отчита се тенденция към намаляване спрямо предходни години: през 2018г. – 5 200 души, а през 2017г. – 5 210 души. Демографските процеси, които протичат в община Летница, са сходни с тези за Северозападния район. Ниска раждаемост, отрицателен естествен прираст и миграция са основните фактори, водещи до намаляване на населението в община Летница.

Таблица №1: Разпределение на жителите в населените места на община Летница
Източник: ГРАО

Населено място	Население
град Летница	4 215 души
село Горско Сливово	501 души
село Крушуна	356 души
село Кърпачево	73 души
ОБЩО:	5 145 души

Основните фактори, влияещи на демографските процеси в община Летница, както и в област Ловеч, са отрицателният естествен прираст, вътрешната и външна миграция. По данни на Националния статистически институт тези демографски процеси са обобщени и представени в следните таблици:

Таблица №2: Миграционни процеси в община Летница през 2019 г.
Източник: НСИ

Община Летница	Заселени			Изселени		
	Всичко	Жени	Мъже	Всичко	Жени	Мъже
	111	58	53	103	54	49

Таблица №3: Естествен и механичен прираст на населението на територията на община Летница 2019 г.
Източник: НСИ

Община Летница	Естествен прираст			Механичен прираст		
	Всичко	Жени	Мъже	Всичко	Жени	Мъже
2019	-60	-21	-39	8	4	4

Запазват се отрицателните стойности на естествения прираст, който зависи от равнищата на раждаемостта и смъртността на населението.

За периода от 2014 г. до 2019 г. естественият прираст на населението на територията на община Летница е бил най-висок през 2014 г. -65 души, а най-нисък през 2015 г. -21 души; през 2016 г. е -64; през 2017 г. е -56; през 2018 г. е -38; през 2019 г. е -60.

Механичният прираст за същия период варира между положителен и отрицателен. През 2014 г. механичният прираст е -2; през 2015 г. е 4; през 2016 г. е отчетен най-високият отрицателен прираст -26; през 2017 г. е най-високият положителен прираст 9; през 2018 г. прирастът е 5, а през 2019 г. - 8.

Естественото възпроизводство на населението се изразява чрез смяната на поколенията на родителите с поколенията на децата. За периода от 2014 г. до 2019 г. се наблюдава тенденция към намаляване на раждаемостта и увеличаване на смъртността в община Летница. Ниската раждаемост е в следствие на следните фактори:

- Вътрешна и външна миграция на хора в репродуктивна възраст;
- Икономически предпоставки – основно търсене на професионална реализация.

Основните причини за нарастване на смъртността са:

- Застаряващото население;
- Увеличаващата се смъртност сред хора в активна възраст в следствие на социално – значими заболявания като: болести на сърдечно-съдовата система, онкологични заболявания, заболявания на дихателната система, болести на нервната система, захарен диабет и други;
- Рискови фактори, свързани с начина на живот на населението: нерационално и нездравословно хранене, тютюнопушене, ограничаване на двигателната активност – хиподинамия (хипокинезия) и стрес;
- Социално-икономически фактори.

В периода от 2014 г. до края на 2019 г. по данни на Националния статистически институт броят на жителите в община Летница е както следва: през 2014 г. – 3 567 души, през 2015 г. – 3 550 души, през 2016 г. – 3 460 души, през 2017 г. – 3 413 души, през 2018 г. – 3 380 души, а през 2019 г. – 3 328 души. При последното национално преброяване на населението, проведено през 2011 г. жителите на община Летница са били с обща численост от 3 776 души.

Съществено влияние върху развитието на демографските процеси в общината оказват и пола, възрастова, етническа и образователни структури на населението. Темпът на намаляване на населението се ускорява.

Таблица №4: Родени и починали на територията на община Летница през 2019г. Източник: НСИ

Община Летница	Живородени			Починали		
	Всичко	Момичета	Момчета	Всичко	Жени	Мъже
	30	16	14	90	37	53

Половата структура на населението в общината е с лек превес в полза на жените. Състоянието на възрастовата структура оказва влияние и на половата структура.

Влияние върху възрастовата структура на населението оказват промените в раждаемостта и смъртността, продължителността на живота и жизненият стандарт на населението. От друга страна, състоянието на възрастовата структура на населението оказва влияние върху възпроизводството на населението, както и върху формирането на трудовия потенциал.

По брой на населението към края на 2019 г. община Летница заема 7-мо предпоследно място спрямо останалите общини в област Ловеч. По този показател на първо място е община Ловеч с 42 318 души, на второ място е община Троян с 28 195 души, на трето място е община Тетевен с 18 783 души, на четвърто място е община Луковит с 16 209 души, на пето място е община Ябланица с 5 607 души, на шесто място е община Угърчин с 5 417 души, а на последно място е община Априлци с население от 2 689 души.

По данни на Националния статистически институт област Ловеч се нарежда на 19 място по население сред останалите области в страната.

Тенденцията към намаляване на броя на населението в община Летница води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението. Гъстотата на населението в община Летница в края на 2019 г. е 18,70 души/кв². Показателят е значително по-нисък от средния за страната, който е 63,1 души/кв². Наблюдава се намаление спрямо 2014 г., когато гъстотата на населението в община Летница е била 20,10 души/кв².

2.2. Икономическо състояние

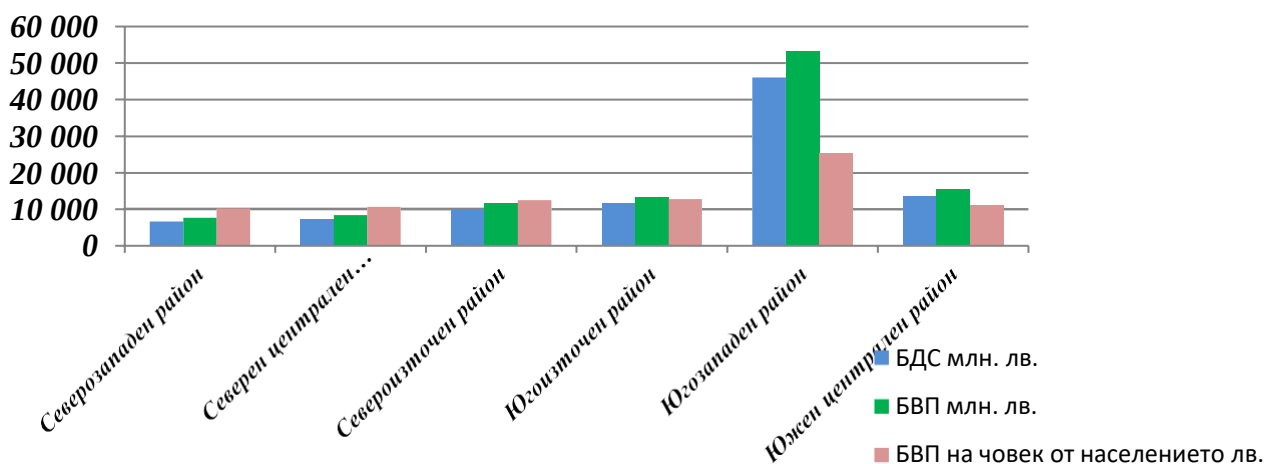
Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г. класифицира община Летница като община от 5-то йерархично ниво с тенденция към преминаване в 4-то. Според Регионалната статистика на ниво LAU1 община Летница е определена като община от 4-та категория, с площ по Евростат от 177 719 кв. км. и надморска височина към 31.12.2019 г. между 50 и 99 метра.

Равнището на икономическото развитие се измерва с показателя Брутен вътрешен продукт /БВП/. Чрез показателя Брутна добавена стойност /БДС/ се измерва производителността на икономиката. По данни от Националния статистически институт, БВП и БДС за 2018г. на Северозападния район, където се намира и община Летница, са най-ниски спрямо останалите райони в страната и с най-малък принос към съвкупния национален БВП.

Таблица №5: Брутна добавена стойност и брутен вътрешен продукт по райони към 2018 г.
Източник: НСИ

Райони	БДС млн. лв.	БВП млн. лв.	БВП на човек от населението хил. лв.
Общо за България	95 121	109 694	15 615
Северозападен район	6 655	7 674	10 244
Северен централен район	7 295	8 412	10 654
Североизточен район	10 100	11 647	12 506
Югоизточен район	11 485	13 245	12 787
Югозападен район	46 115	53 181	25 261
Южен централен район	13 471	15 535	10 988

Фигура №1

Икономиката на община Летница е пряко свързана и се влияе от икономическите процеси, протичащи в област Ловеч и развитието на страната като цяло. Към 2018 г. за област Ловеч като най-силно развит се обособява секторът на услугите. Като цяло показателите сочат, че по произведен БВП на човек от населението област Ловеч е под средното равнище за страната.

Като цяло Северозападния район е слабо населен, а определени територии са обезлюдени, затова и районът отбелязва ограничен напредък в икономическия растеж.

Таблица №6: БДС и БВП за област Ловеч с данни за 2018 г.

Източник: НСИ

Област Ловеч	БДС млн. лв.	БВП млн. лв.	БВП на човек от населението хил. лв.
	1 055	1 215	9 653

Фигура №2

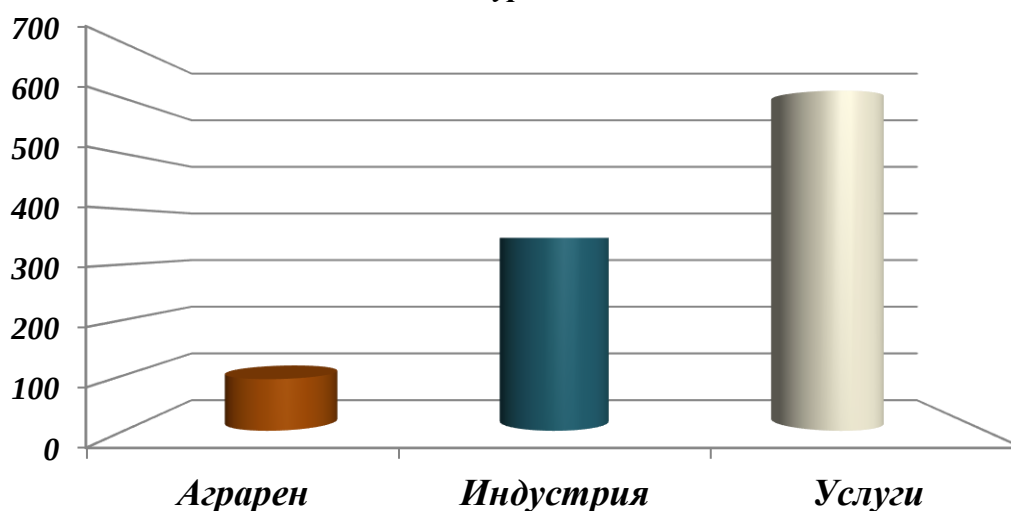

Таблица №7: БДС по икономически сектори за област Ловеч с данни за 2018 г.

Източник: НСИ

БДС по икономически сектори в млн. лв.		
Аграрен	Индустрия	Услуги
93	348	614

Фигура №2

През 2018 г. в община Летница са реализирани нетни приходи от продажби на предприятия в размер на 37,45 хил. лв. Отчита се тенденция към увеличаване спрямо предходни години.

Таблица 8: Нетни приходи от продажби на предприятията в община Летница за периода 2014-2018 г.

Източник: Регионална статистика на ниво LAU1

Година	Нетни приходи от продажби на предприятия на един жител към 31.12. /хил. лв./
2014	16,36
2015	21,93
2016	21,36
2017	32,27
2018	37,45
Общо:	129,37

Икономиката в Община Летница се поддържа от няколко производствени предприятия, от които 6 са активно действащи към края на 2020 г.; малки и големи земеделски производители и фирми, извършващи производствена и търговска дейност, които осигуряват заетост на по-голяма част от населението в общината.

По-големите производствени и преработвателни предприятия, определящи икономическия облик на община Летница, са:

➤ **УОЛТОПИЯ ООД** с предмет на дейност – производство на изкуствени катерачни стени. От 2012 година фирмата предлага и широк спектър от адвенчър атракционни като въжени съоръжения, интерактивни стени за катерене, изкуствени пещери, съоръжения с препятствия и най-новата линия - съоръжение за свободно летене.;

➤ **ФЕЛДБАХЕР ФРУУТ БЪЛГАРИЯ АД** с предмет на дейност – замразяване на хранителни продукти.;

➤ **ФРИГО ЕООД ГАРДЕНИЯ** – изградено производствено предприятие за преработка, замразяване и съхранение на всички видове плодове и зеленчуци собствено и чуждо производство, както и техния износ в обработен, преработен и замразен вид.;

➤ **ГАРДЕНИЯ ЕООД** - с предмет на дейност – отглеждане на трайни насаждения в сферата на масовото земеделие.;

➤ **ОРАНЖЕРИЯ ЕТ ФЕТ - СЕРГЕЙ ЮЛИАНОВ** – с предмет на дейност - производство на краставици, домати, ягоди и рози.;

➤ **АЖД АГРО ЕООД**– с предмет на дейност – смесено отглеждане на маслодайни и зърнени култури. Основните култури, които АЖД АГРО отглежда и добива са: люцерна, пшеница, слънчоглед, царевица и слама. През 2015 г. ръководството на компанията инвестира в изграждането на преработвателно предприятие за производство на висококачествена дехидратирана люцерна и пелети.

Икономиката на общината е с аграрно-промишлен профил. Селското стопанство съставлява най-важният дял. Районът е един от големите производители на селскостопанска продукция в страната. Характерна особеност на земеделието в общината е тенденцията за намаляване дела на животновъдството спрямо растениевъдството. Животновъдството е все по-слабо представено и заема по-малък дял от общата селскостопанска продукция, развива се предимно на териториите на село Горско Сливово и село Кърпачево.

По данни на Българска агенция по безопасност на храните град Ловеч регистрираните животновъдни обекти по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност са 8 бр. ферми за едри преживни животни и 5 бр. ферми за дребни преживни животни. Регистрираните лични стопанства по чл. 137 от ЗВД са общо 21 бр., в тях се отглеждат едри и дребни преживни

животни, свине, птици, зайци, кокошки. Поголовието от животни е около 1 200 – 1 300 бр. овце, 150 бр. кози, 450 бр. говеда и 5 бр. прасета.

Селскостопанското производство в общината се осъществява от регистрирани земеделски производители по Наредба №3/29.01.1999 г., които могат да бъдат арендатори, наематели, кооперации и ползватели на земеделска земя. Към края на 2019 г. на територията на община Летница има регистрирани 9 по-големи земеделски производители.

По данни на Областна дирекция земеделие - Ловеч разпределението на земеделската земя в областта, в това число и в община Летница, е следното:

**Таблица 9: Баланс на земеделската земя в област Ловеч
към 31.12.2019 г. по общини /дка/
Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - град Ловеч**

ОБЩИНА	Селскостопански фонд /дка/ към 31.12.2019 г.					
	ОБЩО	СУМА	НИВИ	ЛИВАДИ И ПАСИЩА	ТРАЙНИ НАСАЖДЕНИЯ /овощни/	ЛОЗЯ
		/дка/	/дка/	/дка/	/дка/	/дка/
1	2	3	4	5	6	7
Априлци	105 101	95 194	1 700	81 908	11 586	0
Ловеч	629 866	607 799	384 278	178 120	29 950	15 451
Летница	159 043	129 036	100 789	22 063	4 414	1 770
Луковит	448 781	296 237	217 109	63 832	10 594	4 043
Тетевен	164 441	162 445	18 737	125 910	17 798	0
Троян	341 399	324 677	56 534	208 229	58 936	278
Угърчин	523 508	270 641	143 016	113 631	12 978	1 016
Ябланица	117 636	108 541	61 143	41 425	5 867	106
ОБЩО:	2 489 775	1 994 570	983 306	835 118	152 123	22 664

Земеделските земи на територията на община Летница са 129 027 дка, като от тях обработваеми са 100 789 дка. За стопанската 2019/2020 г. на територията на община Летница има регистрирани 54 земеделски стопани, от които 47 обработват площи и отглеждат следните култури:

Таблица 10: Отглеждани култури на територията на община Летница за стопанската 2019/2020 г.

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - град Ловеч

КУЛТУРА	ПЛОЩ/ХА
Вишни	37.05
Дини	5.42
Домати – градински	4.50
Домати – оранжерийни	3.34
Домати – полски	0.45
Други етерично-маслени и лекарствени култури	5.20
Други зеленчуци	0.81
Други овощни видове	0.01
Други ягодоплодни	1.15
Естествени ливади	0.78

Ечемик	70.59
Зелен грах	3.48
Кайсии, зарзали	1.50
Картофи	0.03
Краставици – оранжерийни	0.01
Краставици – полски	0.50
Лозя - десертни	0.03
Люцерна	1955.48
Малини	10.24
Пшеница /обикновена мека/	1775.36
Овес	51.50
Орехи	3.91
Пасища и мери	802.54
Пипер – градински	3.05
Пипер – полски	15.68
Праскови	0.01
Пъпеши	2.58
Сливи	41.90
Слънчоглед	826.88
Соя	78.87
Угари	58.97
Царевица на зърно	1244.80
Царевица на силаж	209.78
Цветя – саксийни	0.01
Череша	3.54
Ябълки	0.54
Ягоди	26.17
ОБЩО:	7246.65

Около 76% от обработваемата земя през 2019 г. е заета със зърнени и маслодайни култури, основно мека пшеница, слънчоглед, рапица и царевица, както и пресни плодове и зеленчуци. За периода 2014 – 2019 г. се отчита ръст от 20% на площите с трайни насаждения в областта като цяло. Към края на 2019 г. се отчита намаляване на масивите с трайни насаждения на ягоди и малини в община Летница.

През последните години се наблюдава ръст в развитието на пчеларството и увеличаване броя на производителите на мед и пчелни продукти в района. Към 11.11.2020 г. по данни на Българска агенция по безопасност на храните регистрираните действащи пчелини на територията на община Летница са 26 с около 2 000 пчелни семейства.

Пчелите са основният опрашител, на който се разчита в местното земеделие. Опрашването е необходимо за получаване на реколта от плодове, зеленчуци, ядки и семена. Опрашването засяга, както количеството, така и качеството на културите. Опрашването от пчелите дървета и растения дават значително по-голяма реколта. Адекватното опрашване на земеделските култури води до по-високи добиви. Броят на пчелните посещения върху растението оказва влияние върху качеството на плода, който трябва да бъде получен. Пчелите са биологично важен и ценен ресурс за опрашване в селското стопанство. По пътя на опрашването те играят съществена роля в живота и развитието на културите и диворастващите растения. Със своята дейност те подпомагат местното земеделие, както в частния, така и в бизнес сектора.

Основен проблем в развитието на земеделието на територията на община летница се очертава промишленото земеделие, което заплашва пчелите, като ги лишава от ценни източници на храна и ги излага на токсични химикали. В резултат на това пчелите и

другите опрашители са под сериозна заплаха, с което се влошава и качеството на предлаганите храни и екологичното равновесие в района.

Важни фактори за развитие на икономиката в община Летница са:

- наличните природни ресурси, които са предпоставка за развитието на земеделието;
- екологичната чистота на района;
- близостта и инфраструктурната свързаност на общината с градовете Ловеч и Плевен,

което осигурява възможности за пазар на произведената продукция и възможности за развитие на туризма.

3. Анализ по компоненти на околната среда

3.1. Атмосферен въздух

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на шест Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Агломерация Столична, Агломерация Пловдив, Агломерация Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и Югоизточен. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол. Община Летница попада в обхвата на Северен/Дунавски РОУКАВ, съгласно утвърдена със Заповед № РД-969 от 21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите класификация, в сила от 01.01.2014 г.

В Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух (НАСККАВ) са функционирали общо 47 стационарни пункта - 33 Автоматични измервателни станции (АИС), 9 пункта с Ръчно пробонабиране (РП) и последващ лабораторен анализ, 5 ДОАС системи (на принципа на Диференциална оптична атомноабсорбционна спектрофотометрия), разположени в градовете Свищов, Никопол, Силистра, Бургас и Ст. Загора (с. Ръжена). Пунктовете за мониторинг (ПМ) на качеството на атмосферния въздух са разположени в 34 населени места. В пунктовете ежедневно се контролират концентрациите на основните показатели, съгласно закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ): общ прах, фини прахови частици (ФПЧ₁₀), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово и кадмий. Допълнително, според характера и източниците на емисии в отделни райони от територията на страната се контролират специфичните показатели: фенол, амоняк, аерозоли на сярна киселина, толуен, ксилен, стирен, серовъглерод, сероводород, метан и неметанови въглеводороди.

За Северен/Дунавски РОУКАВ, в рамките на област Ловеч, нормите на КАВ (пределно допустимите концентрации) са превишени единствено на територията на град Ловеч и град Троян, по един основен показател за КАВ – съдържанието на фини прахови частици (ФПЧ₁₀).

Община Летница не спада към зоните, в които са превишени нормите на КАВ и поради това на нейна територия няма разположен постоянен стационарен пункт за мониторинг на показателите на КАВ.

Като част от националната система за мониторинг на КАВ, на територията, контролирана от РИОСВ – Плевен, в това число и територията на община Летница, са разположени 3 бр. автоматични измервателни станции (АИС) – в град Плевен, в град Ловеч и в град Никопол. Контролират се общо 7 бр. основни показатели и 3 бр. допълнителни, както следва:

- автоматична станция в град Плевен контролира основни показатели: фини прахови частици с размер до 10 микрона (ФПЧ₁₀), серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO, NO₂), въглероден оксид (CO), бензен (C₆H₆), полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и допълнителни показатели Talueneq P-Xylene;

- автоматична станция в град Никопол контролира основните показатели: ФПЧ₁₀, SO₂, NO_x/ NO₂, NO/, O₃, CO и допълнителен показател амоняк NH₃;

- автоматична станция в град Ловеч контролира един основен показател (ФПЧ₁₀).

В периода от 2015 г. до 2019 г. по данни на РИОСВ – Плевен е извършван непрекъснат мониторинг на КАВ за измервателен пункт в град Ловеч:

Таблица №11: Мониторинг на качеството на атмосферния въздух
Източник: РИОСВ – Плевен

Станция/Показател				Средночасови стойности			Средно дневни стойности				Средно-годишни стойности	
Станция	Показател	Единица	Година	Брой СЧ	% СЧ	Макс СЧ	Макс. СД	СД Н	Брой прев.	% прев.	СГ	СГН
Ловеч	PM10	µg/m ³	2015	8461	96,59	611,34	205,95	50	86	23,56	42,36	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2016	8664	98,9	517,07	156,71	50	39	10,68	31,34	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2017	8335	95,15	376,45	144,64	50	41	11,23	31,27	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2018	8705	99,37	407,57	105,71	50	30	8,22	29,43	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2019	8636	98,6	509,23	122,83	50	18	4,93	27,03	40

СЧ – Средно часова стойност, СД – Средно дневна стойност, СМ – Средно месечна стойност

На територията на община Летница няма промишлени предприятия с висок риск от възможно замърсяване на въздуха, няма регистрирани:

- големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80ЕС и Наредба №10/2003 г. към ЗЧАВ;
- обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове (по Директива 2003/87/ЕС);
- обекти с издадени комплексни разрешителни по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда.

Косвен индикатор за КАВ на територията на община Летница е наличието на неподвижни източници на емисии и спазването на емисионните норми (при източника, измерени в комините) за концентрации на замърсители в атмосферния въздух.

РИОСВ – Плевен контролира 7 обекта на територията на община Летница с действащи неподвижни източници на емисии, от които:

- 3 бр. обекти с технологични източници на емисии, подлежащи на измерване на емисиите ни по-малко от един път за две календарни години;
- 2 бр. обекти с хладилни и/или климатични инсталации с над 3 кг. хладилен агент. Те се контролират не по-малко от един път годишно против изпускания в атмосферата на озон – разрушаващи вещества (ОРВ) и/или флуорирани парникови газове (ФПГ);
- 2 бр. бензиностанции – неорганизиран източник на емисии на летливи органични съединения, подлежащи на контрол за спазване изискванията на Наредба №16/12.08.1999 г.

В периода от 2015 г. до 2020 г. на територията на Община Летница са проведени 2бр. индивидуални измервания с мобилната станция за мониторинг на КАВ към ИАОС - Регионална лаборатория – Плевен, във връзка с постъпили сигнали и по искане на Кмета на Община Летница. Измерванията са проведени в периода 22 май 2020 г. – 3 юли 2020 г. Измерените показатели са: серен диоксид, азотен диоксид и азотен оксид, въглероден оксид, озон, бензен, метанови и неметанови въглеводороди, амоняк, сероводород. На проверка е подлежала дейността на предприятие за производство на балиран и гранулиран фураж, собственост на „АЖД АГРО“ ЕООД.

Съгласно представените в РИОСВ – Плевен протоколи от емисионни измервания, за периода 2015 г. – 2020 г., обектите с неподвижни източници на емисии на територията на община Летница са работили в съответствие с приложимите Норми за допустими емисии /НДЕ/. Единственото превишения на НДЕ на органични съединения е регистрирано за един от източниците в завода за катерачни стени, стопанисван от „Уолтопия“ АД. Концентрацията на летливи органични съединения /ЛОС/, измерена в комина на една от бояджийните камери е била с 1.12 пъти по-висока от определената НДЕ, съгласно Наредба №7/2003 г. Причината

за превишението е установена и отстранена, а на оператора е наложена санкция за наднормено замърсяване на въздуха за период от около два месеца през 2020 г.

Контролираните обекти и показатели, приложимите НДЕ и констатираните превишения на нормите за подлежащите на мониторинг неподвижни източници на емисии на територията на община Летница за периода 2015 г. -2020 г. са:

Таблица №12: Предприятия източници на емисии на територията на община Летница
Източник: РИОСВ - Плевен

<i>Предприятие</i>	<i>Дейност</i>	<i>Контролирани източници на емисии</i>	<i>Контролирани показатели</i>	<i>Установени превишения/не съответствия</i>
Уолтопия ООД град Летница	Строителство на изкуствени стени	Бояджийски камери Аспирационни/вентилационни системи	Прах, ТОС	Да, за един източник, еднократно
Композит Х АД град Летница	Производство на изделия от композитни материали и спортни стоки	Аспирационни/вентилационни системи	Прах, ТОС	Не
АЖД - АГРО ЕООД	Производство на балиран и гранулиран фураж	Сушилня за биомаса, Мелница и пелет-преса	Прах, ТОС	Не
България ФУУДС ООД, Фриго ЕООД	Хладилни бази, търговия с обработени селскостопански продукти	Хладилни инсталации	ОРВ и ФПГ	Не

По отношение на всички останали наблюдавани замърсители на въздуха за територията на община Летница не са констатирани превишения над пределно допустимите стойности.

3.2. Води

Районът на община Летница е сравнително беден на водни ресурси, което в известна степен се компенсира от наличието на подпочвени води, лесни за експлоатация. Водните ресурси се състоят предимно от протичащата през общината река Осъм. Реката е десен приток на река Дунав. Образува се от сливането на реките Черни и Бели Осъм. Водният отток е неравномерно разпределен през годината. Най- високи са водните количества през пролетта и ранното лято, което е резултат от топенето на снеговете и сезонните валежи.

По данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“ повърхностните водни тела, в чиито водосбор попада територията на община Летница, са:

❖ водно тяло с код BG1OS130R1115, име на водния обект ОСЪМ – обхват река Осъм от вливане на река Ломя при град Левски до вливане на река мечка при село Дебово, включително приток – река Мечка, статут силномодифицирано водно тяло.

В периода 2018 г. – 2019 г. е анализиран пункт при река Осъм при река Изгрев. От анализа на физикохимичните показатели е констатирано, че водното тяло отговаря на

изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на Стандартите за качество на околната среда /СКОС/ за добро състояние. Въз основа на анализа от показатели, водното тяло се намира в умерено екологично състояние. Анализът на приоритетните вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е определено като добро. Данните от хидробиологичния мониторинг от пункта – река Осъм, след вливане на река Мечка след село Дебово и резултатите от 2019 г. отчитат умерено състояние на водното тяло;

❖ водно тяло с код BG1OS400R010, име на водния обект ЛОМЯ, обхват река Ломя от извор до вливане в река Осъм, статут естествено водно тяло.

Качеството на водите се наблюдава с пункт на устието на река Ломя, преди вливане в река Осъм, при село Варана. От анализа по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма измерени стойности над СКОС за добро състояние на специфични замърсители. Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на река Ломя е добро. Оценката за водното тяло в пункта река Ломя след село Варана, преди вливането в река Осъм по биологичните елементи за качество е в умерено състояние;

❖ водно тяло с код BG1OS600R1005, име на водния обект БАРА, обхват река Бара от извор до вливане в река Осъм, статут силномодифицирано водно тяло.

През 2018 г. – 2019 г. е планиран за анализ пункт при река Шаварна преди вливане в река Осъм. По отношение на физико химичните показатели и специфични замърсители, водното тяло може да се оцени в умерено екологично състояние. Според последните данни на БЕК макрозообентос и макрофити оценката по биологични елементи за пункта река Шаварна преди вливане в река Осъм се определя умерено състояние.

❖ водно тяло с код BG1OS700R1001, име на водния обект ОСЪМ, обхват река Осъм от вливане на реките Черни Осъм и Бели Осъм при Троян до вливане на река Берница при Александрово, включително притоците – Команска, Суха, Дрипля и Берница, статут естествено водно тяло.

По анализиранияте физикохимични показатели за периода 2018 г. – 2019 г. е констатирано, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние съгласно Наредба Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Общата оценка въз основа на анализа по тези показатели, определя умерено екологично състояние за водното тяло. Анализът на приоритетните вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е добро. Оценката на водното тяло по биологичните елементи се определя като умерено. Данните от БЕК макрозообентос при пункта на река Осъм след град Левски през 2019 г. отчитат добро състояние.

❖ водно тяло с код BG1OS700R1011, име на водния обект ОСЪМ, обхват река Осъм от вливане на река Берница при Александрово до вливане на река Ломя, включително приток на река Градежница, статут силномодифицирано водно тяло.

От анализа по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетните вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Анализиранияте данни за хидробиологичен мониторинг през 2019 г. в пункта на река Осъм след град Левски отчетат умерено състояние на обекта.

❖ водно тяло с код BG1OS700R1111, обхват карстов извор Маарата - Крушуна, статут естествено водно тяло.

На територията на общината в село Крушуна е открит минерален извор, с капацитет от 10,8 л/сек, температура 57°C и минерализация 11,35g/l. След монтирането на сондажни

съоръжени и въвеждането им в експлоатация, през октомври 2012 г. е добита минерална вода от минералния водоизточник. Изготвената през май 2013 г. оценка на експлоатационните ресурси на сондажа определя хипертермалната минерализирана вода като рядко срещана за нашите територии. Тя съдържа високи концентрации на хидрокарбонатни, сулфатни, натриеви, но особено калциеви (706 мг/л) и магнезиеви (229 мг/л) йони. Във водата има и високо съдържание на йодид и бромид.

През 2019 г. водното тяло не е планирано за наблюдение по физико химични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. За пункта река Маарата в село Крушуна – карстови извори по последни данни през 2019 г. са анализирани БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос, в следствие на получените данни състоянието е определено като добро.

По данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“ територията на община Летница попада в чувствителна зона с код BGCSARI08, име „Водосборен басейн на река Осъм“ и площ 2 840,431.

Част от територията на община Летница попада в район със значителен потенциален риск от наводнения /РЗПРН/ с код BG1_APSFR_OS_011, име Осъм. Дължината на района е 22,5 km. Района обхваща поречието на река Осъм в рамките на землищата на село Александрово, град Летница и село Асеновци. Потенциални рискови точки за наводнения са:

- обработваема земеделска земя около 1000 дка в участъка между село Крушуна и помпена станция „Крушуна“;
- високи подпочвени води в селата Горско Сливово и Кърпачево;
- участък от река Осъм южно от град Летница с дължина около 350 м. и ширина 160 м.

Друг фактор с риск за причиняване на наводнения са намиращите се на територията на община Летница язовири: язовир „Ловен дом“ и язовир „Кълбочерец“ собственост на Община Летница, които се използват основно за напояване. В съседство на общината се намират още 2 големи язовира - „Александровският“ и „Александър Стамболийски“.

Според Плана за защита при наводнения на територията на община Летница са възможни два вида наводнения:

1. Речни разливи – наблюдават се, когато реките излязат от коритото си и прииждащите високи води се разливат в крайречните им тераси. Причина за това може да са драстичното покачване на речния оток и обраслите с растителност корита, задръстените водостоци от отложени наноси. На територията на община Летница са определени две потенциални места с риск от наводнения – Летница и Крушуна.

2. Надводнения от аварии или неправилно управление на хидротехническите съоръжения.

През последните 10 години на територията на община Летница не са регистрирани наводнения, населените места са защитени с диги. Наблюдава се тенденция към засушаване вследствие на промените в климатичните условия като цяло в страната.

В долния участък на този район започва зона по НАТУРА за защита на птици - Деветашко плато с код BG0002102, което предвид наличието на промишлените предприятия в риск нагоре по течението, поставя зоната в заплаха. Предвид констатираните проблеми за този район се предвиждат възможности за естествено водозадържане на водните количества чрез съществуващите на терена релефни форми около реката и чрез възстановяване на стари меандри.

На територията на община Летница е изградена канализационна мрежа само в град Летница, чието изпълнение е осъществено в периода от 1974 г. до 1991 г., а през 1999 г., и от 2007 г. до 2011 г. са положени основно бетонови тръби. Броят на канализационните отклонения е 1 162 бр., а общата дължина на канализационната мрежа е 30,3 km.

За обекти, намиращи се на територията на община Летница и формиращи отпадъчни води, които заустват в повърхностни води, са издадени следните разрешителни за заустване:

- Разрешително №13120069/10.07.2018 г. за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – река Осъм от съществуващ обект: Мобилна миачно-сортировъчна инсталация в землището на град Летница, с титуляр ЕТ „Еврокварц – Иванка Ватова“;

- Разрешително №13110163/11.11.2015 г. за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – река Маарата, приток на река Осъм от съществуващ обект: Хотел за селски и културен туризъм в село Крушуна. Разрешителното е с титуляр „ПИК АГРО“ ЕООД;

- Разрешително №1813/20.01.2016 г. за изменение и продължаване срока на действие на Разрешително №13140151/05.03.2010 г. за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – река Осъм от съществуващ обект: Канализационна система на град Летница, с титуляр „ВиК“ АД град Ловеч.

Язовири на територията на община Летница, собственост на „Напоителни системи“ ЕАД – клон Среден Дунав Плевен са:

❖ Язовир „Каменец“ е от II клас и обхваща землищата на село Каменец, община Пордим и град Летница, община Летница. Язовир „Каменец“ е многогодишен изравнител на водите от река Осъм. Пълни се чрез деривационния канал М 1 ОЛО. Напорният тръбопровод от основния изпускател на язовир Каменец е изграден от азбестоциментови тръби с дължина 1,315 км., Ø400. Общият обем на язовира е 11 300 хил. м³, полезния обем е 11 290 хил. м³, дължината на стената е 780 м., ширината на короната е 3 м., залята площ 1 800 дка, тип на преливника – челен практ. профил, преливно водно количество 47 м³/сек., основен изпускателен диаметър 1 200 м², дължина на основния изпускател 174 м., максимален дебит на основния изпускател 2,6 м³/сек. Техническото състояние е удовлетворително;

- Язовир „Пустия“ е от IV клас, обхваща землището на село Горско Сливово и е основно съоръжение на НП „Горско Сливово“. Язовирът се пълни от собствен водосбор. Общият обем на язовира е 2 210 хил. м³, полезния обем е 2 150 хил. м³, дължината на стената е 360 м., ширината на короната е 4 м., залята площ 220 дка, тип на преливника – страничен траншеен, преливно водно количество 110 м³/сек., основен изпускателен диаметър 530 м², дължина на основния изпускател 190 м., максимален дебит на основния изпускател 0,7 м³/сек.

На територията на община Летница „Напоителни системи“ ЕАД клон Среден Дунав град Плевен обслужва съоръжения от две напоителни системи: НС „Осъм – Левски - Обнова“ и НС „Горско Сливово“.

Хидромелиоративните съоръжения от НС „Осъм – Левски - Обнова“ са:

❖ Магистрален канал М 1 ОЛО – в по-голяма част облицован. Напречен профил – трапец, дължина на канала 14,046 км., дълбочина 3÷2,7 м., ширина на дъното 2 м., наклон на откосите 1:1,25. Експлоатира се главно през напоителния сезон от април до октомври. Провежда водата от водохващане „Александрово“ на река Осъм до язовир „Каменец“. Основното му предназначение е деривация на язовир „Каменец“ като при преминаването си през земеделски земи служи за напояване. Каналът е в добро техническо състояние;

❖ Канал Р 5 ОЛО – подава вода от М 1 ОЛО за напояване на земеделски земи в землището на град Летница. Напречен профил – трапец, облицован е с бетонни плочи, дължина 1,435 км., дълбочина 0,7 м., ширина на дъното 0,45 м., наклон на откосите 1:1,25. Каналът е в удовлетворително техническо състояние;

❖ Канал Р 6 ОЛО – подава вода от М 1 ОЛО за напояване на земеделски земи в землищата на град Летница и село Асеновци. Напречен профил – трапец, облицован е с бетонни плочи, дължина 0,98 км., дълбочина 1,2 м., ширина 1 м., наклон на откосите 1:1. Каналът е в удовлетворително техническо състояние;

❖ Канал Р 1 ОЛО – подава вода от язовир „Каменец“ за гравитачно напояване към площи на територията на община Левски. Напречен профил – трапец, облицовката е монолитна, дължина 0,99 км., дълбочина 3 м., ширина 0,9 м., наклон на откосите 1:1. Техническото състояние е удовлетворително.

Хидромелиоративните съоръжения от НС „Горско Сливово“ („Пустия“) са:

❖ Десен канал от язовир „Пустия“ – полутръбен, в задоволително техническо състояние. Напречен профил – тръбен, облицовка – азбестоциментови тръби, дължина 2,415 км., дълбочина, $\varnothing 400$;

❖ Главен напоителен канал от язовир „Пустия“ – в незадоволително техническо състояние. Обхваща землищата на село Горско Сливово и село Крушуна. Напречен профил – трапец, облицовка – бетонни плочи, дължина 5,029 км., дълбочина 1,5 м., ширина на дъното 0,8 м., наклон на откосите 1:1;

❖ Напоителен канал Р 1 от язовир „Пустия“ – в незадоволително техническо състояние. Напречен профил – трапец, облицовка бетонни плочи, дължина 1,629 км., дълбочина 1,4 м., ширина 0,7 м., наклон на откосите 1:1.

По данни на „Напоителни системи“ ЕАД клон Среден Дунав – Плевен в района на НС „Горско Сливово“ трайно липсват заявки за напояване, през последните години язовир „Пустия“ се отдава под наем за риборазвъждане, а напоителните канали от системата не се използват.

3.3. Земи и почви

Почвеният състав е преобладаващо от сиви горски почви в северните райони и чернозем в землището на град Летница. Селата Горско Сливово и Кърпачево са в района на Предбалкана и там преобладават сиви горски почви, разпространени на терени, заемани в близкото минало от гори. Разнообразието от различни видове почви предоставя възможност за отглеждане на всички видове селскостопански култури – царевица, рапица, слънчоглед и най-вече пшеница. Около село Крушуна се открояват тъмносивите горски почви, близки по качество до черноземите, което е предпоставка за отглеждане на лозови масиви и овощни градини.

В района на град Летница почвата е най-благоприятна за отглеждане на всички видове зърнени култури, както и за развитие на градинарството и овощарството. От друга страна, сивите горски почви, разпространени около селата Горско Сливово и Кърпачево (характерни за Предбалкана и най-високите части на Източната част на Дунавската равнина), са изградени от кредни и терциерни седименти – мергели, варовити пясъчници, мергелни варовици. Те определят и наличието в района на естествени традиционни строителни материали като глина, бигор и различни видове камъни, подходящи за реставрация на стари къщи и стопански постройки, както и за организиране на обучителни дейности и практически занимания за ученици и студенти.

По почвен мониторинг I-во ниво – широкомащабен мониторинг от Националната система за мониторинг на почвите към Изпълнителна агенция по околната среда на територията на община Летница има един пункт за мониторинг №193 в село Кърпачево. Наблюденията в пункта предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели: активна реакция на почвата (рН), специфична електропроводимост, обемна плътност, влагосъдържание, общ въглерод, органичен въглерод, нитратен азот, общ азот, общ фосфор, 9 тежки метала и метилоиди (Zn – цинк, Cu – мед, Pb – олово, Cd – кадмий, Ni – никел, Co – кобалт, Cr – хром, Hg – живак, As – арсен) и устойчиви органични замърсители: полициклични ароматни въглеводороди (16 ПАУ), полихлорирани бифенили (6 ПАУ) и органохлорни пестициди. За периода 2015г. до месец август 2020г. РИОСВ – Плевен не е констатирала нарушения, касаещи замърсяване с вредни вещества или увреждане на почви на територията на община Летница.

Друг сериозен проблем, свързан с почвите е тяхната ерозия, която настъпва вследствие на промените в климата, водещи до повишаване на температурата и продължителни засушавания. Почвената ерозия е един от основните проблеми, с които се сблъскват земеделските производители, тъй като оказва силно неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство, водейки до по-ниски добиви. Редица изследвания сочат, че устойчивите практики на биологичното земеделие, както и регулярни мероприятия

по залесяване, могат значително да подобрят състоянието на почвите и да намалят процесите на ерозия.

На територията на община Летница има два склада за съхранение на негодни и забранени продукти за растителна защита, които се контролират от Регионална инспекция по околната среда и водите - Плевен. Информацията за местоположението и собствеността на складовете е следната:

- 1 склад в град Летница, собственост на „АЖД – АГРО“ ЕООД;
- 1 склад в село Крушуна, собственост на Кооперация ВК „Крушуна“, която е в ликвидация.

По отношение на пожарната активност в гасителния район на РДПБЗН – Ловеч от населените места територията на община Летница са включени село Крушуна и село Кърпачево. За периода 2015 г. до 2019 г. в землищата на тези населени места не е регистрирана пожарна активност.

В гасителния район на РДПБЗН – Левски от населените места на територията на община Летница са включени град Летница и село Горско Сливово. За периода от 2015 г. до 2019 г. за град Летница са регистрирани 54 броя произшествия във връзка с пожарна активност и засегната площ 404 700 м², от тях 15 бр. са пожари с материални загуби, 31 бр. са без материални загуби, 3 бр. са били лъжлив сигнал, а 5 бр. са свързани с оказване на техническа помощ. За същия период в село Горско Сливово са регистрирани общо 10 бр. произшествия спожарна активност и засегната площ от 41 100 м²: 2 бр. са пожари с материални загуби, 7 бр. са пожарите без материални загуби и 1 бр. е лъжлив сигнал.

Съгласно картата за сеизмично райониране на Република България територията на община Летница попада в зона със земетръсно проявление от VII степен по скалата на Медведев – Шпонхоер – Карник (МШК-64).

По данни на Геозащита – Изводи: Детските и учебните заведения в общината обхващат всички възрастови групи. Намалява броят на учениците като последствие от неблагоприятните демографски тенденции в малките населени места. Това от своя страна води до заплахата от съкращаване на паралелки и закриване на детски и учебни заведения. Причините за отпадане на учениците от училище са социалноикономически, образователни и етнокултурни. Главно това са финансови. Община Николаево, обл. Стара Загора, гр. Николаево, 6190, ул. „Георги Бенковски“ № 9 Телефон 04330 / 2040, e-mail: obnikolaevo@nikolaevo.net -11- проблеми в семейството, заминаване на родителите в чужбина, незаинтересованост от страна на родителите, липса на мотивация за учене от страна на децата, затруднения при изучаването на преподавания материал и ранно сключване на бракове, които са характерни за ромския етнос и са част от традициите им. Важна задача на класните ръководители е привличането на родителите като съюзник на училището и приобщаването им към училищния живот. Съвместно с родителите се предприемат мерки за подобряване на работната среда и дисциплината в училище и намаляване на безпричинните отсъствия. Редовно се информират за училищните мероприятия и учебно-възпитателния процес. Провежда се индивидуална работа както с учениците от ромския етнос, така и с родителите им, относно правата и задълженията на учениците, а правилното възпитание на децата и личния пример, който им дават, за организирането на различни празници и тържества, по въпроси на обучението и възпитанието на т.нар. ”трудни деца”, за предотвратяване на евентуалното им отпадане от училище, за предотвратяване на ранното сключване на бракове. Задължително се провеждат родителски срещи по график определен от директора и индивидуални срещи с родителите на проблемните ученици. Като мярка се използват посещения по домовете, съвместно със Дирекция „Социално подпомагане” гр. Гурково. Провеждат се срещи с родителите на деца в риск, като същите се запознават с правата и задълженията си по Семейен кодекс, по ЗНП, ППЗНП, ЗБППМН, НК и др. нормативни

актове, уреждащи социалните отношения „дете-родител - държава”. При възникване на проблем с проява на агресия от или спрямо дете или ученик веднага се провежда разговор с родителите и се уведомяват надлежните държавни органи за закрила на детето и МВР. Плевен в община Летница не са регистрирани свлачища.

3.4 Гори и горски фонд

3.4.1 Обща информация

Според горско-административното делене на България, горите и горските територии от землището на Община Летница, попадат в района на дейност на ТП „ДГС Ловеч”, както и във II-ри горскостопански участък.

По данни на ТП Държавно горско стопанство – Ловеч горският фонд на територията на община Летница към 2020 г. съставлява общо 3 187,2 ха, от които 473,4 ха са държавна собственост, 496,9 ха са общинска собственост, 1 217,5 ха са частна собственост, 965,5 ха са съсобствени гори, 18,9 ха са религиозна собственост, а 15,0 ха са собственост на юридически лица. Общата залесена площ е 3 089,2 ха.

Горският фонд на територията на община Летница е в добро състояние. Разпределението на горският фонд в община Летница по землища, вид собственост и залесяване е представено в Таблица 13.

Таблица 13: Горски фонд
Източник: ТП Държавно горско стопанство – Ловеч

Населено място	Вид собственост	Обща площ, ха	Залесена площ, ха
град Летница	Всичко	710,7	692,1
	Държавна	44,4	40,6
	Общинска	113,9	113,7
	Частна	258,2	251,2
	Съсобственост	294,2	286,6
	Религиозна	0,00	0,00
	Юридически лица	0,00	0,00
село Горско Сливово	Всичко	1 540,2	1 511,9
	Държавна	179,0	173,8
	Общинска	359,2	355,9
	Частна	409,2	395,2
	Съсобственост	589,0	583,2
	Религиозна	2,3	2,3
	Юридически лица	1,5	1,5
село Крушуна	Всичко	489,8	452,5
	Държавна	86,2	75,6
	Общинска	8,8	8,8
	Частна	297,1	285,7
	Съсобственост	80,4	65,7
	Религиозна	14,4	13,8
	Юридически лица	2,9	2,9
	Всичко	446,5	432,7
	Държавна	163,8	151,0
	Общинска	15,0	14,5

село Кърпачево	Частна	253,0	252,5
	Съсобственост	1,9	1,97
	Религиозна	2,2	2,2
	Юридически лица	10,6	10,6

Горите са разположени на юг от поречието на р. Осъм в отделни комплекси и масиви, които са разделени от обработваеми земеделски земи. Горският фонд на територията на община Летница е запазен в добро състояние и сравнително разнообразен.

Климатичен район, в който е разположена Община Летница, се покрива напълно с дъбовата лесорастителна зона. Горите са чисти и смесени от цер и благун и по-рядко горун. На северните полегати склонове и в падините се срещат и липови гори с примес от ясен и обикновен габър, клен, горун и цер. По припечните и стръмни южни склонове и ниски хълмове преобладават формации на келяв габър, космат дъб, мъждрян и благун, на места с подлес от смрадлика.

В горските територии на община Летница не са установени активни ерозионни процеси.

Според горско-растителното райониране на България (Павлов, Димитров 2012), направено на основата на зонално-поясни градиенти на растителността, свързани с климатичното и почвено райониране на страната, територията на община Летница попада в Умереноконтинентална горско растителна област, Предбалканска горско растителна провинция, Севернопредбалкански район.

За областта са характерни степни формации от клас *Aestiduriherbosa* и листопадни дъбови формации (*Querceta mixtum*) и други лятнозелени листопадни широколистни гори от клас *Aestilignosa*. Разпространена е и интразонална растителност от класовете формации *Pratoherbosa* и *Theroherbosa*, също и хигрофилни съобщества по долините на реките – крайречни гори от тополи, върби, черна елша. Установени са и вторични съобщества, формирани на деградирани терени и урбанизирани територии.

На територията на общината доминират смесените гори на цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*), както и смесени гори с преобладаване на сребролистна липа (*Tilia platyphyllos*). Техни спътници са космат дъб (*Quercus pubescens*), летен дъб (*Quercus robur*), габър (*Carpinus betulus*), полски бряст (*Ulmus minor*), дива круша (*Pyrus pyraeaster*), джанка (*Prunus cerasifera*), махалебка (*Prunus mahaleb*), дребролистна липа (*Tilia cordata*) и др. Установени са големи площи с ксеротермни гори от келяв габър (*Carpinus orientalis*) с участие на маклен (*Acer monspessulanum*) и мъждрян (*Fraxinus ornus*). Горскодървесната растителност е основно с издънков произход, разположена на юг от поречието на река Осъм и е силно разпокъсана от земеделски терени. Присъствието на храсталаци от драка (*Paliurus spina-christi*) свидетелства за деградирането на горската растителност.

По поречието на река Осъм има създадени култури от хибридни тополи от клона Бахелиери. На територията на общината има култури и от черен бор (*Pinus nigra*), акация (*Robinia pseudoacacia*), орех (*Juglans regia*), цер (*Quercus cerris*) и др. Добре представена е и храстовата растителност. Повсеместно се срещат дрян (*Cornus mas*), глог (*Crataegus monogyna*), шипка (*Rosa canina*). Върху карбонатните терени са се настанили ксеротермните тревни формации на белизмата (*Dichanthium ischaetum*), луковичната ливадина (*Poa bulbosa*) и садина (*Chrysopogon gryllus*).

Според горскорастителното райониране (Захариев и др. 1979), община Летница попада в следните пояси и подпояси на Мизийската горскорастителна област, подобласт Северна България:

- М-I: Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори 0÷600 m н.в.;
- М-I-1: Подпояс на заливните и крайречни гори 0÷600 m н.в.;
- М-I-2: Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори 0÷400 m н.в.
- М-I-3: Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори 400÷600 m н.в.

Разположението на община Летница в равнинен район създава сравнително благоприятни условия за целогодишен дърводобив и всички останали горскостопански дейности.

През горските масиви е прекарана мрежа от горски пътища в лошо и средно добро състояние, част от които са проходими само при сухо време. Републиканската пътна мрежа е добре развита и в добро състояние. Всички населени места са свързани с асфалтови пътища, като чрез тях се достига до голяма част от горските комплекси. Това улеснява извоза на дървесина и останалата стопанска дейност в района.

Равнинният терен и гъстата транспортна инфраструктура са добра предпоставка за оптимизиране стопанисването на горите.

В разработения Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство – Ловеч от 2014 г. са описани предвидените лесовъдски и горскостопански мероприятия за територията на община Летница – сечи, възобновявания, залесявания, опазване на горите и горските територии.

3.4.2 Общински гори и горски територии

Този раздел съдържа данни за гори и земи в горски територии, собственост на община Летница, както и възстановени в съсобственост с държавата, други физически или юридически лица.

Според горско-административното делене на България, горите, собственост на Община Летница, попадат в териториалния обхват на ТП ДГС „Ловеч“, както и във II-ри горскостопански участък.

Общинските гори и горски територии са били обект на различни териториални и имуществени промени, които не са били документирани за нуждите на горската инвентаризация. С изготвеният през 2016 г. Горскостопански план (ГСП) за гори и земи в горски територии, собственост на Община Летница, те за първи път се обособяват като самостоятелна единица.

Имотите, обект на Горскостопанския план на Община Летница, са с обща площ 872.6 ha, разпределени по вид на площта и нейните функции както следва:

Таблица №14: Гори и горски територии, общинска собственост, по вид площ и функции
Източник: Горскостопански план на Община Летница – 2016 г.

Вид на площта	Площ в Ха	Площ в %
Залесена площ	860,2	98,6
Незалесена дървопроизводителна площ	0,5	0,1
Недървопроизводителна площ	11,9	1,3
ОБЩО:	872,6	100,00
Със защитни функции	4,1	0,5
Със специални функции	112,9	12,8
Със стопански функции	755,6	86,7
ОБЩО:	872,6	100,00

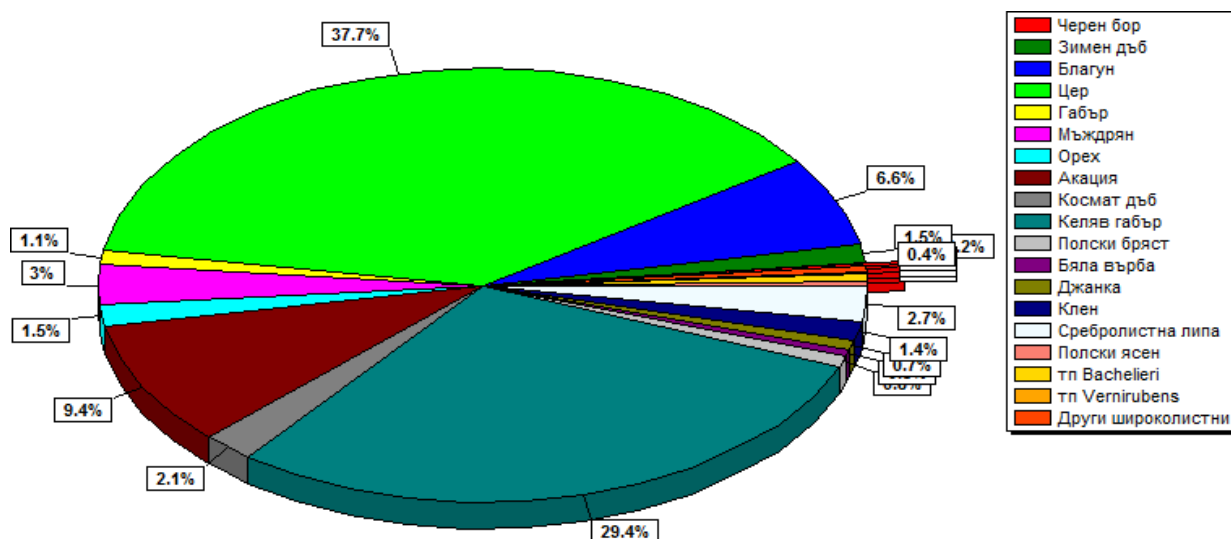
Разпределението на имотите по вид на територията и по вид на собствеността е дадено в таблица №15. Приблизително половината площ (56.9%) е изцяло общинска собственост. Останалите 43.1% са в съсобственост с физически или юридически лица.

Таблица №15: Разпределение на имотите по вид на територията и вид на собствеността

Източник: Горскостопански план на Община Летница – 2016 г.

Общо					в т.ч. горски територии				в т.ч. гори в земеделски територии	
Вид собственост	обща площ ha	%	в т.ч. залесена площ ha	%	обща площ ha	%	в т.ч. залесена площ ha	%	обща площ ha	%
Общинска	496.9	56.9	492.9	57.3	288.9	43.5	284.9	43.7	208.0	100.0
Съсобственост	375.7	43.1	367.3	42.7	375.7	56.5	367.3	56.3	-	-
Общо	872.6	100.0	860.2	100.0	664.6	100.0	652.2	100.0	208.0	100.0

Фигура №3: Процентно разпределение на залесената площ по дървесни видове

Управлението на горите и горските територии – общинска собственост се извършва съгласно разпоредбите на чл.181 от Закона за горите.

В изпълнението на горскостопанските дейности водеща роля има функционалното зонироване и разпределението на площите по категории и по функции. Режимът на стопанисване на горите и незалесените горски територии със защитни и специални функции се определя от редица нормативни документи и подзаконови актове, целта на които е запазване за максимално дълъг период от време на специалните природозащитни, рекреационни и други функции, стремеж към подобряване на общото състояние на горските екосистеми и рационално използване на материалните им ресурси.

В таблица №.... са показани разпределението на залесената площ, общински гори и горски територии, по стопански класове и по категории гори. На основание чл. 5, ал. 3 от Закона за горите, чл. 6, чл. 8 и чл. 12 от Закона за биологичното разнообразие, към категорията гори със специални функции са отнесени площите, попадащи в защитени зони от Европейската екологична мрежа Натура 2000, определени по Директиви на ЕС 92/43 (за местообитанията) и 79/409 (за дивите птици).

Таблица №16: Залесената площ общински гори – по стопански класове, функции, категории гори и вид собственост

Източник: Горскостопански план на Община Летница – 2016 г.

Стопански класове	Залесена площ, ha	От нея общ. собств	От нея съсобств.
категории гори			
А. Горски територии със Защитни и специални функции			
Тополов	3.6	3.6	-
Смесен СрН П	16.7	-	16.7
Церов В П	0.4	0.4	-
Церов П	2.9	2.9	-
Акациев	1.0	1.0	-
Нискостъблен	89.6	26.0	63.6
Всичко със ЗСпФ	114.2	33.9	80.3
Б. Горски територии със стопански функции			
Иглол. култури	2.2	2.2	-
Липов В	16.3	-	16.3
Тополов	1.2	1.2	-
Широколистен В	30.3	13.0	17.3
Буков В П	8.5	-	8.5
Благунов СрН П	5.0	-	5.0
Смесен СрН П	109.2	80.9	28.3
Церов В П	68.8	32.9	35.9
Церов П	236.4	110.0	126.4
Акациев	71.3	23.5	47.8
Нискостъблен	196.8	195.3	1.5
Всичко със СтФ	746.0	459.0	287.0
ОБЩО	860.2	492.9	367.3

През 2016 г. е приет Горскостопанския план на земите и горите в горски територии, собственост на Община Летница. В него са описани подробно горскостопанските дейности за общинските имоти за следващите 10 години – стопанисването (планирани сечи, възобновявания, залесявания), управлението и опазването на горите.

Всички планирани горскостопански дейности имат като крайна цел запазване и подобряване на почвозащитните и рекреационните функции на дендроценозите, поддържането на биологичната им устойчивост, както и увеличаване на тяхната продуктивност.

При правилно, навременно и компетентно провеждане на лесоустройските дейности ще се осъществи по-пълно и рационално използване на съществуващите растежни условия за производство на дървесина. Ще се подобри значително състава на гората, биологичната устойчивост на насажденията, което ще спомогне за подобряване на цялостната екологична обстановка в горите на община Летница.

3.4.3 Недървесни горски продукти – ресурси и ползване

Стопанското значение на горите не се изчерпва само с добива на дървесина. Горските територии в Община Летница се използват за разполагане на пчелини, паша на селскостопански животни, добив на сено, събиране на растения или части от тях, билки (лечебни растения), горски плодове, гъби, коледни елхи и др.

3.4.3.1 Паша на домашни животни в горските територии

Пашуване на домашни животни във всички горски територии, независимо от тяхната

собственост, се регламентира с Горскостопанския план или програма съгласно Закона за горите. Не се допуска нощна паша, както и навлизане в горските територии на домашни животни без пастир. По възможност трябва да се оградят забранените за паша площи, попадащи в масив, който е разрешен за паша.

3.4.3.2 Странични ползвания

Поради силната зависимост от климатичните условия не е възможно да се определят точни и подробни разчети за добиване на недървесни горски продукти. На основание чл. 10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения, при събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел, трябва да се спазват допустимите количества, ежегодно определяни със Заповед на Министерство на околната среда и водите.

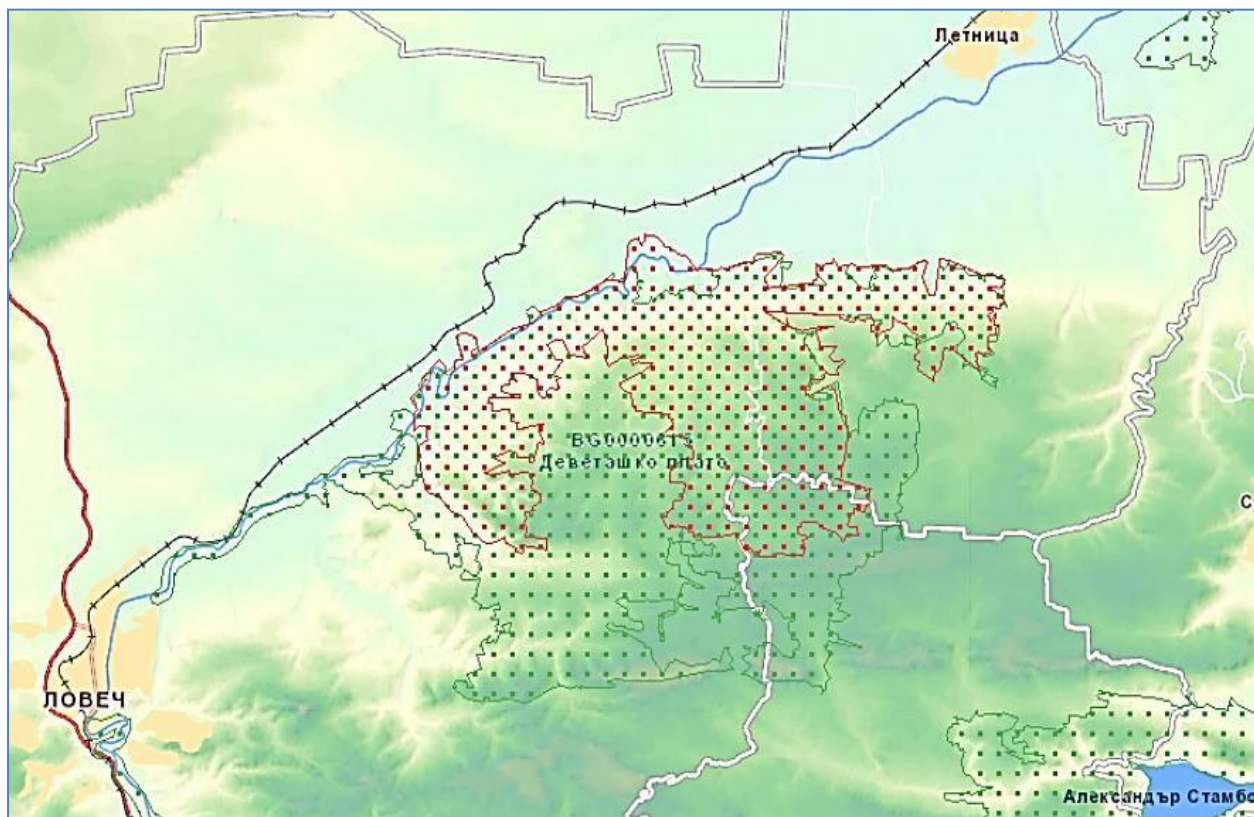
3.5 Защитени територии и биоразнообразие

3.5.1 Защитени територии

Част от община Летница се намира на територията на Деветашкото плато. На основание Закона за биологичното разнообразие (чл. 6, ал. 1, т.1 и т.2 на Закона за биологичното разнообразие) и Директива 92/43/ЕС за природните местообитания, с цел опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, със Заповед №РД-330 от 31.03.2021 г., бр. 53/2021 на ДВ, Деветашкото плато е обявено за Защитена зона „Деветашко плато”, код BG0000615. Освен това, тя се припокрива частично и със Защитена зона „Деветашко плато”, код BG 0002102 по Директива 79/409/ЕЕС за дивите птици, обявена със Заповед № РД-138 от 23.02.2009 г., бр. 21/2009 на ДВ., с цел опазване и поддържане на местообитанията на посочените в нея видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние и възстановяване на местообитанията на тези видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние съгласно чл. 6, ал. 1, т. 3 и 4 на ЗБР и Директивата за дивите птици.

Деветашкото плато е от световно значение за опазване на ливадния дърдавец и едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на редкии застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Територията на Деветашкото плато е включена и като част от Националната екологична мрежа Натура 2000. През 2005 година територията е обявена от *Bird Life International* за орнитологично важно място¹.

¹ Източник: Биоразнообразието на Деветашкото плато и насоки за устойчиво използване на природните ресурси в района, Доклад на българска фондация Биоразнообразие, 2007¹

С цел опазване на биологичното разнообразие в екосистемите на района и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни забележителни обекти на неживата природа, в рамките на община Летница са обявени следните защитени територии:

а) **Природна забележителност "Марата"** (по смисъла на Закона за защитените територии), с площ 57 дка, обявена със Заповед №418/14.11.95г. на МОС, ДВ бр.105/1995г. Паркът включва следните елементи:

- карстов водопад с височина около 15 метра и най-голямата в страната водна травертинова каскада;
- втората в страната водна пещера, една от най-красивите в България, с оригинални галерии, лабиринт, синтрови прегради. Пещерата е достъпна за спелеолози на около 150 м. от входа;
- бигорови пещери с площ 5.7 дка в землището на с.Крушуна.

б) **Защитени местности (по смисъла на Закона за защитените територии):**

- **"Люляката"** - 3.0 дка, в землищата на с. Крушуна и с. Горско Сливово е горист масив от люляк. Обявена е за защитена местност с цел опазване на характерния ландшафт със заповед №РД-746/10.06.2003 г. от МОСВ, ДВ бр. 60/2003 г.;

- **"Шумата"** – 18.1 дка, в землището на с. Крушуна. Обявена е за защитена местност с цел опазване на характерния ландшафт със заповед №РД-730/10.06.2003 г. от МОСВ, ДВ бр.60/2003 г.

Пещери, намиращи се на територията на община Летница, картирани и достъпни за посещение, са:

- ✓ **Бонинската дупка** (село Крушуна)
- ✓ **Урушка Маара, Пройковската пещера** (село Крушуна) е обявена като архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Античността и Средновековието с категория „национално значение“, ДВ бр.75 от 1967 г.
- ✓ **Футъовската пещера** (село Кърпачево) е обявена като архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Античността и Средновековието с категория „национално

значение“, ДВ бр.75 от 1967г.

- ✓ **Голяма Гарваница** (село Горско Сливово)
- ✓ **Стълбица** (село Кърпачево)
- ✓ **Малка Гарваница** (село Горско Сливово)

В общинските гори и горски територии са установени защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие. Те са категоризирани като „горски територии със специални функции“, съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за горите.

Предвидените горскостопански мероприятия в границите на защитените зони са съобразени с предмета и целите на опазване във всяка зона, както и с описаните ограничителни режими в Закона за биологичното разнообразие и в Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000 (ИАГ, 2011), утвърдена на Наредба №8/05.05.2011 г. за сечите в горите от Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите. Всички те са описани подробно в Стандартния формуляр и Заповедта за обявяване на всяка защитена зона от Европейската екологична мрежа Натура 2000. В горскостопанския план е указано при маркирането на насажденията да се оставят биотопни дървета, а след приключване на сечта да се осигури достатъчно количество мъртва дървесина, част от общите принципи на Наредбата за сечите в горите.

3.5.2 Защитени видове животни и растения

Районът на общината е със специфична флора и фауна, с представители на няколко фитогеографски и зоогеографски зони, с редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и голямо разнообразие от ценни лечебни растения.

3.5.2.1 Защитени животни

Интересна е орнитофауната в района. От откритите 56 вида по-редки птици, със статут на защитени са орелът-змияр, наричан от местното население "гащурка", черният щъркел и бухалът.

Във високите скали край с. Крушуна гнездят няколко двойки черни щъркели (1), включени в Червената книга на България в категория застрашени. Те са защитен вид съгласно чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие (включени в Приложение №3 към чл. 37 от ЗБР). В същото Приложение №3 фигурират още:

- (2) белоопашат мишелов;
- (3) орел-змияр;
- (4) бухал;
- (5) ливаден дърдавец;
- (6) въртошийка;
- (7) червенокръста лястовица;
- (8) брегова лястовица;
- (9) испанско каменарче;
- (10) ръждивогушо ливадарче;
- (11) жалобен синигер;
- (12) сива сврачка;
- (13) червеноглава сврачка;
- (14) гарван

За (1), (2), (3) и (4) се отнасят разпоредбите на чл. 70 от Закона за биологичното разнообразие.

Видове, обект на ловен туризъм

Разнообразните видове дивеч, които се срещат на територията на общината - диви свине,

сърни и елени лопатари, както и на фазани и пъдпъдъци, са още едно условие за развитието на ловен туризъм.

3.5.2.2 Раздел „Лечебни растения“. Билки с търговско значение, находища, използване

Изключително ценен и богат е растителният ресурс от лечебни растения. По дефиниция това са тези растения, които могат да бъдат използвани за получаване на билки. В Република България те са защитени със *Закон за лечебните растения (Обн. ДВ. бр.29 от 7 Април 2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17 от 26 февруари 2021 г.)* с цел да се спре незаконното им увреждане. Важно е да се отчете, че разпоредбите на закона не се прилагат за използването на билките за лечебни и профилактични цели, както и за дейността на лица, използващи растенията за производство на лекарствени средства, храни и козметика, с изключение на отчитането на изкупените, реализираните и намиращите се на склад билки (чл. 2, т. 1 и т. 2).

Лечебните растения имат водеща роля и опазването им е от първостепенно значение. Срещаемостта и ресурсната им оценка зависят от състоянието на техните находища. Затова е необходимо опазването им от увреждания и унищожаване с цел осигуряване на устойчиво ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, включващи в състава си лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от видове лечебни растения.

В днешно време се полагат доста усилия за запазване на наличните популации, тъй като широко приложение намират лечебните растения главно във фармацевтични и козметични препарати. Местообитанията на различни видове лечебни растения са общински земи, пасища, мери, гори, покрай реки и водоеми, крайселски мери и в регулацията на селищата.

При събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел трябва да се спазват допустимите количества, които ежегодно се определят със Заповедна министъра на околната среда и водите, на основание Закона за лечебните растения.

Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ-Плевен, ДГС-Ловеч, съвместно с областния управител и кмета на община Летница.

На основание чл. 50, ал. 3 от Закона за лечебните растения в този раздел са разгледани разпространените на територията на община Летница диворастящи растителни видове с лечебни свойства, включени в Приложение №1 от същия закон. Отбелязани са видовете, забранени за събиране, освен за лични нужди, както и тези с ограничение за събиране, в зависимост от ежегодната квота за всяка област от страната.

Лечебните растения, срещащи се в община Летница, са определени с помощта на литературни източници като Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България, Голямата билкова енциклопедия и Закона за лечебните растения.

Лечебни растения, често срещани на територията на общината са:

• Божур червен - *Raeonia peregrina* Mill *Raeoniaceae*

Среща се в местността "Лъговете"; горите срещу "Хайдушки кладенец"; по пътя между с. Кърпачево и с. Крушуна и пътя /разклона/ Летница - Горско Сливово. Ресурсите му са максимално използвани.

Ботурче есенно - *Cyclamen hederifolium* Ait. *Primulaceae*

Среща се в храстовата гора между с. Крушуна и с. Кърпачево под ретранслатора. Ресурсите му са максимално използвани.

Без нисък /Бъзак/ - *Sambucus ebulus* L *Caprifoliaceae*

Среща се по влажни места, по поречието на р. Осъм; парк "Калето" и до отбивката Кърпачево-Крушуна. Ресурсите му са максимално използвани.

Ветрогон - *Eryngium campestre* *Asteraceae*

Среща се по поляните между гр. Летница и с. Александрово; покрай пътя Летница-Каменец, Летница-Асеновци и Летница-Горско Сливово. Ресурсите му са ограничено използваеми.

+ **Волски език** - *Phyllitis scolopendrium* *Aspleniaceae*

Среща се в скалните части на местността "Маарата" - с. Крушуна. Ресурсите му са ограничено използваеми.

Глог червен - *Crataegus monogyna* Jacd * Rosaceae*

Среща се в горския фонд на населените места Горско Сливово, Крушуна, Кърпачево. Ресурсите му са максимално използваеми.

Глухарче обикновено - *Taraxacum officinale* Web * Asteraceae*

Среща се в парк "Калето" - гр. Летница и пътя между с.Горско Сливово и с.Крамолин. Ресурсите му са максимално използваеми.

Дрян обикновен - *Cornus mas* L *Cornaceae*

Разпространен е в горския фонд на с. Кърпачево. Ресурсите му са максимално използваеми.

Живовляк ланцетовиден - *Plantago lanceolata* L * Plantaginaceae*

Среща се по влажните места, по поречието на р. Осъм и парк "Калето". Ресурсите му са неизползваеми.

Звъника лечебна /жълт кантарион, лечебен Порезниче/ - *Hypericum perforatum* L *Hypericaceae*

Среща се в поляните около горите на с. Горско Сливово и покрай малкото язовирче на ловците. Ресурсите ѝ са максимално използваеми.

Кадънка /полски мак/ - *Papaver rhoeas* L *Papaveraceae*

Среща се само по житните поляни - синорите. Ресурсите ѝ са ограничено използваеми.

Конски кестен - *Aesculus hippocastanum* L *Hippocastanaceae*

Среща се в регулацията на гр. Летница - пътя за басейна и пътя Летница-Александрово, до барата. Ресурсите му са ограничено използваеми.

Копривка гръцка - *Urtica urens* L *Ulmaceae*

Широко разпространена на територията на цялата община, включително в регулацията на селищата като бурен или плевел край огради, пътища и обработваеми площи. Ресурсите ѝ са максимално използваеми.

Кукуряк миризлив - *Helleborus odoratus* W et K * Ranunculaceae*

Среща се в местността "Бабичина" - гр. Летница и в горите на гр.Летница и с.Горско Сливово. Ресурсите му са максимално използваеми.

Къклица - *Agrostemma githago* L *Caryophyllaceae*

Видът е разпространен най-често по пасищата, край селищата и като плевел в нивите. Ресурсите ѝ са неизползваеми.

Лайка езичестоцветна - *Chamomilla suaveolens* (Pursh) Rydb * Asteraceae*

Среща се предимно в Летница, по синорите, най-често като бурен край огради и пътища. Ресурсите ѝ са максимално използваеми.

Леска обикновена - *Corylus avellana* L * Betulaceae*

Има малко находище покрай барата около "Хайдушки кладенец". Ресурсите ѝ са ограничено използвани.

Липа дребнолистна - *Tilia cordata* Mill (*T. parvifolia* Ehrh) * Tiliaceae*

Среща се в горския фонд, в регулацията на населените места - на площадите и парковете. Ресурсите ѝ са ограничено използвани.

Липа едролистна - *Tilia platyphyllos* Scop. (*T. grandifolia* Neill) * Tiliaceae*

Среща се в горския фонд и в регулацията на населените места. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Люляк - *Syringa vulgaris* L. *Oleaceae*

Видът е широко разпространен покрай пътя Крушуна-Кърпачево. Ресурсите му са максимално използвани.

Минзухар жълт - *Crocus moesiacus* *Iridaceae*

Среща се в местността "Бабинина" - гр. Летница и района около телевизионния ретранслатор на с. Кърпачево. Ресурсите му са ограничено използвани /не е регистриран като лечебно растение/.

+Момина сълза - *Convallaria majalis* L. *Liliaceae*

Среща се в местността "Лъговете" и гората срещу "Хайдушки кладенец" - до високото напрежение - гр. Летница. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Мъртва коприва червена - *Lamium purpureum* L. *Lamiaceae*

Среща се в Летница в парк "Калето" и покрай Стопанските дворове на с. Кърпачево и с. Горско Сливово, покрай огради, пътища, и обработвани площи. Ресурсите ѝ са ограничено използвани.

Овчарска торбичка - *Capsella bursa-pastoris* (L) Medic *Brassicaceae*

Среща се навсякъде по поляните на Летница, Горско Сливово и Кърпачево, включително и регулацията, най-често като бурен и плевел край огради, пътища и обработвани площи. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Орехче ливадно - *Filipendula vulgaris* Moench. (*F. hexapetala* Gilib) *Rosaceae*

Среща се на по-влажни места - около водохранилището на с. Крушуна и около пресъхналия гьол на с. Кърпачево. ресурсите му са ограничено използвани.

Паричка - *Bellis perennis* L. (*B. hybrida* L.) *Asteraceae*

Среща се покрай междуселските пътища. Ресурсите ѝ са ограничено използвани.

Пипериче водно - *Persicaria maculata* (Raf.) S. Gray *Polygonaceae*

Среща се по влажните места - по старото корито на р. Осъм, в парк "Калето"-гр. Летница и около барата до Пчелина. Ресурсите му са неизползвани.

Равнец струмски /Р. жълт/ - *Achillea clypeolata* Sm. *Asteraceae*

Разпространен е по покрайнините на с. Крушуна и с. Кърпачево. Ресурсите му са максимално използвани.

Равнец хилядолистен /Р. бял/ - *Achillea millefolium* gr. *Asteraceae*

Видът е широко разпространен на територията на цялата община, покрай огради, пътища и обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Синчец обикновен - *Scilla bifolia* L. *Liliaceae*

Разпространен е в местността "Бабочина"-гр.Летница, общинската гора срещу "Хайдушки кладенец" и в покрайнините на с. Кърпачево. Ресурсите му са ограничено използвани.

Синя жлъчка грапавоплодна - *Cichorium intybus* L. *Asteraceae*

Среща се в покрайнините на населените места около пътя между Летница-Крушуна, Летница-Александрово и Летница-Каменец. Ресурсите ѝ са неизползваеми.

Слез дребен - *Malva pusilla* Sin. *Malvaceae*

Среща се навсякъде по пасищата на Летница и в покрайнините на с. Крушуна и с. Горско Сливово. Ресурсите му са неизползваеми.

Слез горски - *Malva sylvestris* *Malvaceae*

Среща се в местността "Бабочина" около гр. Летница.

Смрадлика - *Cotinus coggygia* Scop. *Anacardiaceae*

Среща се по Кърпачевския баир, пътя между Крушуна и Кърпачево и много големи находища има в горския фонд около Ловджийската хижа. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Теменуга миризлива - *Viola odorata* L. *Violaceae

Среща се в горския фонд на населените места от общината. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Трънка - *Prunus spinosa* L. *Rosaceae*

Среща се в Летница навсякъде покрай горите и покрай пътищата. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Червен кантарион обикновен - *Centaurium erythraea* Rafn *Gentianaceae*

Среща се по поляните на селата Горско Сливово и Кърпачево. Ресурсите му са ограничено използвани.

Шипка храсталачна - *Rosa corymbifera* Borkh. *Rosaceae*

Среща се в горския фонд на всички населени места. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Ягода горска - *Fragaria vesca* L. *Rosaceae*

Среща се в горите, около Ловджийската хижа на Летница и населеното място Кърпачево. Ресурсите ѝ са максимално използвани.

Ясен полски - *Fraxinus oxycarpa* Willd *Oleaceae*

Среща се в регулацията на гр. летница и в горския фонд в местността "Долна Дъбрава". Ресурсите му са неизползваеми.

Находища на лечебни растения в природната забележителност "Марата" - с. Крушуна

Сем. Aspleniaceae

+ *Phyllitis scolopendrium* - **волски език** - Среща се в скалните участъци. Ресурсите му са ограничени.

Сем. Anacardiaceae - Анакардиеви

Cotinus coggygia Scop. - **смрадлика** - Среща се в покрайнините на горския фонд.

Сем. Apiaceae - Сенникоцветни

Angelica archangelica L. - **пищялка лечебна** - Среща се рядко покрай потока на "Маарата".

Сем. Asteraceae - Сложноцветни

Achillea millefolium gr. - **равнец хилядолистен** /Р. бял/ - Широко разпространен. *Anthemis*

cotula L. - **подрумиче** /Бяла Рада/ **полско** - Среща се по влажните места.

Arctium minus Bernh - **репей дребен** - Среща се в най-ниските части на природната забележителност.

Bellis perennis L. - **паричка** - Среща се в покрайнините на горския фонд.

Leucanthemum vulgare Lam. - **маргаритка обикновена** - Среща се по влажните части около потока.

Tanacetum vulgare L. - **вратига паничка** - Среща се край водоема.

Taraxacum officinale Web - **глухарче обикновено** - Среща се по поляните около "Маарата".

Tussilago farfara L. - **подбел** - Среща се около поречието на потока.

Сем. Betulaceae - Брезови

Betula pendula Roth - **бреза обикновена** - Култивира се като парково дърво.

Сем. Brassicaceae - Кръстоцветни

Capssella bursa - pastoris /L./ Medic - **овчарска торбичка обикновена** - Среща се в ливадните части.

Сем. Butomaceae - Водолюбиви

Butmus umbellatus L - **водолюб сенников** - Среща се нарядко по покрайнините на водоема.

Сем. Fabaceae - Бобови

Galega officinalis L.- **конски ребра** /жаблек/ - Среща се по влажните места около потока.

Coronilla varia L. - **зайчина пъстра** - Рудерал в най-ниската част на "Маарата".

Lathyrus sylvestris L. - **секирче горско** - Среща се в ливадите на "Маарата".

Lotus corniculatus L. - **звездан обикновен** - Среща се в ливадните части.

Ononis spinosa L. - **гръмотрън бодлив** - Среща се по влажните ливади около потока.

Vicia cracca L.- **глушина птича** - Среща се около потока до пещерата.

Vicia grandiglora Scop. - **глушина едноцветна** /Фий е/ - Среща се в ливадните части на "Маарата".

Сем. Fagaceae - Букови

Quercus frainetto Ten - **благун** - Порадишно разпространение в горския фонд на природния обект.

Qurcus robur L. - **дъб летен** - Единични дървета около потока на долната част.

Сем. Gentianaceae - Тинтявови

Centaureum erythraea Rafn - **червен кантарион обикновен** - Порадишно разпределение в скалната част на обекта.

Сем. Hypericaceae - Звънкови

Hypericum perforatum L. - **звъника лечебна** /жълт кантарион лечебен Порезниче/ - Среща се в ливадните участъци.

Сем. Iridaceae - Перуникови

Iris pseudacorus L. - **перуника блатна** - Срещат се единични екземпляри в долната част на

потока.

Сем. Lamiaceae - Устноцветни

Ajuga chamaepitris /L./ Schreb - **срещниче обикновено** - Рудерал в крайселските мери.

Lamium album /L./ - **мъртва коприва червена** - Рудерал.

Leonurus cardiaca L. - **дяволска уста обикновена** - Среща се по протежение на водоема.

Mentha aquatica L - **менда водна** - Среща се по поречието на потока.

Mentha longifolia /L./ Huds - **менда дълголистна** - По течението на потока.

Salvia aethiopis L. - **какула бяла /конски босилек/** - Рудерал в ливадните части на обекта. *Thymus*

callieri Borb - **машерка калиерова** - Среща се по сухите тревисти места в горската част на обекта.

Сем. Lemnaceae - Воднолещови

Lemna minor L. - **водна леща дребна** - Среща се в спокойните води на потока до селото.

Сем. Papaveraceae - Макови

Chelidonium majus L. - **змийско мляко** - Среща се във влажните и сенчести участъци на лесопарк "Маарата".

Сем. Plantaginaceae - Живовлекови

Plantago major L. - **живовлек голям** - Среща се в пасищната растителност.

Plantago lanceolata L. - **живовлек ланцетовиден** - Среща се в състава на пасищната растителност.

Сем. Polygonaceae - Лападови

Persicaria hydropiper /L./ Spach - **пипериче обикновено** - Среща се навсякъде около влажните места край потока.

Persicaria maculata /Raf. S/ Gray - **пипериче водно** - Среща се навсякъде около влажните места край потока.

Сем. Ranunculaceae - Лютикови

Adonis vernalis L. - **горицвет пролетен** - Среща се като единично находище.

Clematis vitalba L. - **повет обикновен** - Широко разпространен.

Consolida regalis S.F.Gray - **ралица обикновена** - Среща като единични екземпляри крайпътеките в лесопарк "Маарата".

Heliborus odoratus W. et K. - **кукуряк миризлив** - Среща се в храстовата част на лесопарк "Маарата".

Ranunculus ficaria L. - **жълтурче** - Среща се из влажните места по поляните край пещерата.

Ranunculus repens L - **лютиче пълзящо** - Среща се по всички поляни край водоема.

Сем. Rosaceae - Розоцветни

Crataegus monogyna Jacq - **глог червен** - Среща се в покрайнините на горския фонд и ливадите на "Маарата".

Filipendula vulgaris Moench- **орехче ливадно** - Има спорадично разпространение.

Fragaria vesca L. - **ягода горска** - Повсеместно разпространение.

Potentilla reptans L. - **прозорче пълзящо** - Среща се около потока.

Prunus spinosa L. - **трънка** - Среща се в горския фонд и покрайнините му и по ливадите.

Rubus caesius L. - **къпина полска** - Среща се край влажните места около потока.

Сем. Salicaceae - Върбови

Salix alba - **върба бяла** - Среща се край потока, ограничен.

Сем. Solanaceae - Картофиви

Physalis alkekengi L. - **мехунка** - Срещат се единични екземпляри.

Сем. Sarganiaceae - Ежоглавичкови

Sparganium erectum L. - **ежова главичка** - Срещат се единично край потока.

Сем. Violaceae - Теменугови

Viola odorata L. - **теменуга миризлива** - Среща се масово в храстовата растителност на лесопарк "Маарата".

❖ Значение на символите, използвани пред някои от лечебните растения:

- Билки под ограничен режим на опазване и ползване
- + Билки, забранени за събиране

Други видове лечебни растения, регистрирани на територията на община Летница:

- бръшлян - *Hedera helix* L. - Araliaceae
- бъз черен - *Sambucus nigra* L. - Caprifoliaceae
- вълча ябълка обикновена - *Aristolochia clematis* L. - Aristolochiaceae
- върба бяла - *Salix alba* L. - Salicaceae
- върбинка лечебна - *Verbena officinalis* L. - Verbenaceae
- гръмотрън бодлив - *Ononis spinosa* L. - Fabaceae
- драка - *Paliurus spina-christi* Mill. - Rhamnaceae
- дъб летен - *Quercus robur* L. (*Q. pedunculata* Ehrh.) - Fagaceae
- живовлек голям - *Plantago major* L. - Plantaginaceae
- живовлек ланцетовиден - *Plantago lanceolata* L. - Plantaginaceae
- живовлек среден - *Plantago media* L. - Plantaginaceae
- камшик лечебен - *Agrimonia eupatoria* L. - Rosaceae
- комунига бяла - *Melilotus alba* Med. - Fabaceae
- комунига лечебна - *Melilotus officinalis* (L.) Pal. - Fabaceae
- кучешко грозде червено - *Solanum dulcamara* L. - Solanaceae
- кучешко грозде черно - *Solanum nigrum* L. - Solanaceae
- къпина полска - *Rubus caesius* L. - Rosaceae
- леска обикновена - *Corylus Avellana* L. - Betulaceae
- лисичина грудеста - *Corydalis bulbosa* L. DC. (*C. cava* Schweigg.) - Papaveraceae
- луличка обикновена - *Linaria vulgaris* Mill. - Scrophlariaceae
- лютиче пълзящо - *Ranunculus repens* L. - Ranunculaceae
- магарешки бодил късодръжков - *Carduus acanthoides* L. - Asteraceae
- мразовец есенен (кърникожух) - *Colchicum autumnale* L. - Liliaceae
- мъждрян - *Fraxinus ornus* L. - Oleaceae
- мъртва червена коприва - *Lamium purpureum* - Lamiaceae
- омайниче градско - *Geum urbanum* L. - Rosaceae
- паричка - *Bellis perennis* L. - (*B. Hybrida* L.) - Asteraceae
- паричка многогодишна - *Bellis perennis* L. - Asteraceae
- пача трева обикновена - *Polygonum aviculare* L. - Polygonaceae
- пелин горчив - *Artemisia absinthium* L. - Asteraceae
- пелин обикновен - *Artemisia vulgaris* L. - Asteraceae
- поветица обикновена - *Convolvulus arvensis* L. - Convolvulaceae
- подбел - *Tussilago farfara* L. - Asteraceae
- ралица обикновена - *Cosolida regalis* S. F. Gray (*Delphinium consolida* L.) -

Ranunculaceae

- репей дребен - *Arctium minus* Bernh. - Asteraceae
- риган бял - *Origanum vulgare* L. ssp. *hirtum* (Link.) - Jatswaart Asteraceae
- риган обикновен - *Origanum vulgare* L. - Lamiaceae
- слез горски - *Malva sylvestris* L. - Malvaceae
- слез обикновен - *Malva pusila* Sin. – Malvaceae

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

4.1. Отпадъци

Управлението на отпадъците е важен проблем пред всяка община и е пряко свързано с екологичното равновесие. Управлението на отпадъците включва събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности.

В община Летница се генерират отпадъци от домакинства, административни сгради, предприятията, уличните площи, обществени и търговски обекти. Имайки предвид административно-териториалната и социално-икономическата характеристика на община Летница основни източници на отпадъци в Община Летница са домакинствата, по-малка част се генерират от търговски, административни и промишлени обекти.

В рамките на ос 2 „Околна среда и инфраструктура“ на Българо-швейцарската програма за сътрудничество се реализира през 2019 г. проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци“. Като част от проекта през 2019 г. е извършено обследване на морфологичния състав на битовите отпадъци в България, в т.ч. и на Община Летница. Анализите са направени съгласно изискванията на „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, утвърдена със Заповед № РД-149/26. 02. 2019 г. на министъра на околната среда и водите.

Съгласно данните от анализа количеството на смесените битовите отпадъци представлява най-голямата част от всички отпадъци, генерирани на територията на общината. Преобладаващата част са органични хранителни отпадъци, хартия и картон, градински отпадъци, пластмаса и др.

Система за събиране и транспортиране на отпадъци е въведена и в четирите населени места на територията на община Летница – град Летница, село Горско Сливово, село Крушуна и село Кърпачево, като обхваща населението на общината на 100%. Общият брой на съдовете за събиране на смесени битови отпадъци за цялата община към края на 2020 г. е 196 бр. от тип „Бобър“ с обем 1,1 куб. м. За обществените места са осигурени паркови кошчета.

Община Летница има издаден регистрационен документ № 08-РД-186- 01/08.01.2016 г. за извършване на дейности по транспортиране (събиране и транспортиране) на следните отпадъци:

Таблица 17: Вид (код и наименованието), количеството и произходът на отпадъците, розрешени за извършване на дейности по събиране и транспортиране
Източник: Регистрационен документ № 08-РД-186- 01/08.01.2016 г. – РИОСВ ПЛЕВЕН

№	Вид на отпадъка		Количество (тон/год.)	Произход
	Код	Наименование		
	1	2	3	4
1	20 03 01	Смесени битови отпадъци	1500	От домакинства, административни и обществени сгради
2	20 03 03	Отпадъци от почистване на улици	100	От почистване на уличната мрежа и др. територии за обществено ползване
3	17 09 04	Смесени отпадъци от строителството и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	2000	От строителни и ремонтни дейности

Сметосъбирането и сметоизвозването се осъществяват по предварително зададен седмичен график и повтаряемост на изпълнението, при които да не допуска препълване на контейнерите. Събраните смесени битови отпадъци се извозват до депото с комплексен сметоизвозващ автомобил „IVEKO“ - 120L, снабден със специализирана надстройка с обем 6+1 куб. м. и с хидравлично устройство за компактиране на товара.

В периода от 2015 г. до 2020 г. количествата на събраните смесени битови отпадъци на територията на община Летница са представени в следната таблица:

Таблица №18: Количество на смесени битови отпадъци
Източник: Община Летница

СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	1009,78	1057,44	1022,06	1068,82	1030,94

С Договор от 23.01.2017 г. между "ЕКОПАК България" АД /организация по оползотворяване на отпадъци/ и Община Летница на територията на общината е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали – хартия, картон, пластмаса и стъкло. Въведената системата включва три вида пластмасови контейнери тип „Иглу“: син контейнер – за хартиени и картонени опаковки; жълт – за пластмасови и метални опаковки и зелен – за стъклени опаковки.

Към 31.12.2020 г. системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали на територията на община Летница е обезпечена от общо 33 бр. сини, жълти и зелени пластмасови контейнери тип „Иглу“ с единичен обем от 1500 л. - по 11 бр. от всеки вид, с общ обем на разположение в 1 точка от 4 500 литра /по 1 контейнер за всеки от трите вида отпадъци/. Цветните контейнери са разположени в 11 точки за разделно събиране на отпадъци разпределени, както следва: 9 точки в град Летница и 2 точки в село Крушуна.

Информацията, предоставена от „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за разделно събраните отпадъци от територията на община Летница за периода от 2017 г. до 2020 г., е систематизирана в следната таблица:

Таблица 19: Разделно събрани отсортирани отпадъци - общо
Източник: „ЕКОПАК България“ АД, Община Летница

РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ /кг./				
Вид	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хартия и картонени опаковки	607 кг.	1 043 кг.	573 кг.	803 кг.
Пластмасови и метални опаковки	358 кг.	593 кг.	329 кг.	403 кг.
Стъкло	0 кг.	1 110 кг.	3 040 кг.	0 кг.
Общо:	965 кг.	2 746 кг.	3 942 кг.	1 206 кг.

Най-голямо количество разделно събрани отпадъци е отчетено през 2019 г. През 2018 г. и 2019 г. е отчетено и най-голямо количество на стъклени отпадъци.

Община Летница не разполага със съоръжения и инсталации за физическо и химическо обезвреждане на отпадъците, системи за компостиране или смесен тип инсталации за третиране на битови отпадъци.

От 20.06.2011 г. депонирането на неопасни битови отпадъци, генерирани от територията на община Летница, се извършва на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Ловеч, Летница и Угърчин“ в град Ловеч. Регионалното депо е новоизградена

и охраняема инсталация, на която се извършва екологосъобразно депониране на твърди битови отпадъци посредством метода наземно депониране. Депото е оборудвано с електронна автомобилна везна /кантар/, чрез който се измерват постъпващите количества отпадъци и се издава кантарна бележка за количеството депонирани отпадъци. В края на всеки месец операторът на депото представя на общинската администрация справки за количеството депонирани отпадъци от територията на община Летница.

4.2. Шум и радиация

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Плевен контролира промишлени обекти, източници на шум в околната среда, с цел спазване на граничните стойности на нива на шум в съответни зони и територии, както и най-близките места за въздействие. На територията на община Летница няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, които предизвикват наднормени нива на шум в околната среда.

За периода 2015 г. - 2020 г. РИОСВ – Плевен е предоставило следните данни от мониторинга на нивата на шум в околната среда от промишлени обекти в община Летница:

Таблица №20: Нива на шум от промишлени обекти
Източник: РИОСВ – Плевен

Предприятие	Диапазон на измерени нива на шум по границата на промишления обект	Гранична стойност (норма)	Измерени нива на шума в мястото на въздействие	Гранична стойност (норма)	Забележка
АЖД - АГРО ЕООД град Летница	50,3 - 57,7 dBA дневни	70 dBA	48,5 dBA	55 dBA	Контролно измерване 20.05.2020г.
АЖД - АГРО ЕООД град Летница	58,6 - 66,2 dBA дневни 58,5 - 65,6 dBA вечерни 59,1 - 65,8 dBA дневни	70 dBA 70 dBA 70 dBA	48,1 dBA 47,6 dBA 43,7 dBA	55 dBA 50 dBA 45 dBA	Контролно измерване 05.06.2020г.

През последните години мониторингът на радиационното състояние на местно ниво, не отчита различни от естествените стойности на радиационния гама-фон. Оперативният дежурен в Община Летница измерва радиационния фон три пъти в денонощието, измерените стойности се записват в „Дневник за отчитане измерванията на радиационния фон от пост за радиационно наблюдения“. Стойността на нормалния гама-фон е 0,02mR/h, съгласно нормите на Комитета по Енергетика.

Риск от създаване на критична ситуация в общината може да възникне при радиационна авария в АЕЦ „Козлодуй“. Територията на общината има вероятност да бъде радиационно натоварена и при трансграничен принос на радиоактивни замърсявания при аварии в АЕЦ в близост до Република България.

По данни на Регионалната дирекция по безопасност и защита на населението – Ловеч в община Летница няма регистрирани обекти с издадени лицензи за дейности с източник на йонизиращи лъчения (ИЙЛ).

5. Управленски и финансови фактори

5.1. Структура на управлението на дейностите, свързани с околната среда

Отговорните лица по управлението на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кмета на общината, Кметове на населени места и Кметски наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизирани територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- осъществява правомощията си по специални закони в областта на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата/кметските наместници в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
 - почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
 - избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
 - организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
 - разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
 - организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
 - изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 /ЗУО/ на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
 - организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
 - разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
 - почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие;
 - осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, чл. 19 от ЗУО, както и информацията относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
 - поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
 - предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.
- Функциите на Общинския съвет са следните:
- определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
 - приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
 - упражнява текущ и последващ контрол върху изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
 - да приема наредби, решения, инструкции и др., касаещи управлението на околната среда като цяло /и в частност на нейните компоненти/ в общината.
- Кметът е длъжен да разработва и изпълнява Програма за опазване на околната среда и като част от нея Програма за управление на отпадъците на територията на общината. Ежегодно в срок до 31 март Кметът представя в Областна администрация – Ловеч и РИОСВ – Плевен отчет за изпълнение на двете програми.
- Защитата от шума в околната среда е уредена чрез Закона за защита от шума, според който Кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице, е длъжен:
- упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителство и за спазване на забраната по чл. 16а, ал. 5 от Закона;

- да упражнява контрол по спазване на Закона в тихите зони и урбанизираните територии;
- да организира и регулира движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми;
- упражняват контрол за спазване изискванията на чл. 16а, ал. 1 и 6 и чл. 16б, ал. 1 от Закона.
- да оказва съдействие на органите, осъществяващи контрол по изпълнението на Закона.

Съгласно Закона за водите Кметът на общината:

- осъществява координацията по подготовката и реализацията на проектите за ВиК инфраструктура, които се реализират с безвъзмездна помощ чрез оперативните програми, финансирани от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз;
- осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи и съоръженията за пречистване на битови отпадъчни води;;
- изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, водностопанските системи по чл. 19, т. 4 от Закона за водите;
- изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално водовземане от подземните води на територията на общината;
- поддържането и спазването на забраните и ограниченията в границите на санитарно-охранителните зони на минералните води, публична общинска собственост;
- участва като представител на общината в съответната асоциация по ВиК;
- осъществява контрол в предвидените от закона случаи.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

- ❖ организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда;
- ❖ издава разрешителни за ползване на лечебните растения от земи, води и водни обекти - общинска собственост;
- ❖ издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения;
- ❖ предоставя на министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

Структурата на общинската администрация, отговорна за политиката по управление на околната среда, съответства на общоприетото устройство на администрацията в България. В голямата си част управлението на околната среда е делегирано на основните административни единици в общината – дирекции.

В община Летница, според разпределението на дейностите, които извършва при подпомагане на органа на местната власт, общинската администрация е разделена на обща и специализирана. Към общата администрация се отнася Дирекция "Финансово-стопански дейности, административно и информационно обслужване", а към специализираната администрация – Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост, програми и проекти“.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет – гр. Летница структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда, в това число и по управление на отпадъците е Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост, програми и проекти“ (УТ, ОС, ПП).

Няма обособен отдел, който да се занимава с околната среда, няма и служители назначени на длъжност „Опазване на околната среда“/“Еколог“, а само един служител от този отдел съвместява с функциите по опазване на околната среда и управление на отпадъците с основните си задължения. Дирекцията изпълнява дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците като:

- изготвя и прилага планови и нормативни документи свързани с опазване на околната среда;
- контролира и отчита изпълнението на стратегическите и планови документи по опазване на околната среда,
- осъществява цялостната координация на процесите по разработването, актуализирането и изпълнението на стратегии и програми, свързани с опазване на околната среда;
- инициира възлагането и контролира дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване смесените битови отпадъци на територията на община Летница, както и тяхното транспортиране до Регионално депо за неопасни отпадъци – Ловеч.

Дирекцията осъществява взаимодействие с други компетентни органи във връзка с изготвянето и прилагането на планови и нормативни документи – МОСВ в т.ч. при планиране и изпълнение на проекти, финансирани от ОПОС, ПУДООС, относно финансиране на мерки и дейности по опазване на околната среда, с РИОСВ за съгласуване на програма за опазване на околната среда на общината; на инвестиционни предложения в областта на околната среда и за преценка необходимостта от ЕО, ОВОС и ОС.

Отговорните служители организират и контролират дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнението на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други. Те участват активно в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

Функции по осъществяване на политиката по управление на отпадъците има Дирекция "Финансово-стопански дейности, административно и информационно обслужване" (ФСДАИО), която разработва и съставя проектобюджета на общината в приходната и разходната му част, както и изпълнява вече приетият бюджет.

Дирекция „ФСДАИО“ планира бюджета бюджетните средства за изпълнение на програми и стратегии, свързани с опазване на околната среда.

Двете дирекции са под прякото ръководство на кмета на Община Летница.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

Отговорните служители в Община Летница регулярно изготвят необходимите документи, свързани с дейностите по опазване на околната среда.

5.2. Сътрудничество с други институции и организации

При осъществяване на дейностите, свързани с опазване на околната среда, Общинска администрация Летница работи съвместно с РИОСВ – Плевен, Басейнова дирекция – гр. Плевен и РЗИ – гр. Ловеч. Извършват се периодични измервания и мониторинг на замърсяванията на компонентите на околната среда на територията на общината.

Община Летница следва да си сътрудничи по проблемите на опазване на околната среда със съседните общини.

За решаване на проблемите по управление на отпадъците Община Летница работи в тясно сътрудничество с Община Ловеч и Община Угърчин, като член на сдружението „Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Ловеч”.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

- С “ВиК - Ловеч“ АД;

• По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Летница поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – Плевен;
- ИАОС и РЛ Плевен към ИАОС;
- РЗИ – Ловеч към МЗ;
- „Басейнова дирекция” - „Дунавски район“ - Плевен;
- Областна администрация – Ловеч;
- „Областна дирекция земеделие и гори” – Ловеч, към МЗГ;
- Отдел „Статистически изследвания - Ловеч“ към НСИ;
- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” – Ловеч.
- Областна дирекция по безопасност на храните – Ловеч.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ/ SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Летница, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Летница са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Летница през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
➤ Биологично разнообразие и значителен дял на защитени територии и зони в екологичната мрежа НАТУРА 2000. ➤ Богати природни ресурси - долината на река Осъм. ➤ Липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда. ➤ Добро качество на атмосферния въздух. ➤ Липса на източници на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➤ Липса на замърсяване на почвите. ➤ Благоприятни условия за развитиена биоземеделие и животновъдство. ➤ Изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места в общината и частично въведено разделно събиране на отпадъци. ➤ Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по опазване на околната среда. ➤ Осигурен е „зелен“ телефон за сигнали на граждани.	➤ Загуби на питейна вода и влошаване на качеството ѝ в резултат от амортизацията на водопреносната мрежа. ➤ Частично изградена канализация. ➤ Няма изградена ПСОВ. ➤ Заустване на отпадни води в реките. ➤ Основен източник на енергия вобщината са твърдите горива. ➤ Увеличаване на количествата депонирани отпадъци и нарастване нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението. ➤ Високо ниво на депониране на рециклируеми, строителни и биоразградими. ➤ Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания в общината. ➤ Отрицателен баланс между приходите и разходите за опазване на околната среда и управление на отпадъците. ➤ Липса на собствени финансови средства за финансиране на големи екологични проекти. ➤ Ниска екологична култура на населението. ➤ Слабо развито био земеделие.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
➤ Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики. ➤ Адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите за редуциране на вредните емисии в атмосферата. ➤ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност. ➤ Изграждане на канализация и ПСОВ във всички населени места на общината. ➤ Използване на нови технологии за третиране и оползотворяване на отпадъците. ➤ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия и замяната им с възобновяем. ➤ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение.	➤ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми. ➤ Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне. ➤ Увеличаване цената на алтернативните варианти на отопление – електричество, газ. ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения и увеличаване използването на твърди горива. ➤ Незаконна сеч и браконьерство в горите. ➤ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➤ Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците. ➤ Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци“.

➤ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда. ➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	➤ Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища. ➤ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на законовите задължения в сферата на опазването на околната среда.
---	--

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава.

Формулирането на визия за развитието на общината се основава на идентифицираните ѝ предимства и проблеми, и осъществяване на целенасочени мерки и дейности за постигане на стратегическите и специфичните цели.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Общинската програма за опазване на околната среда се явява един от основните инструменти за превенция и опазване на компонентите на околната среда, запазване на достиженията и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенции и задължения на Община Летница. Стратегическата част на Програмата следва да се разглежда като отворен документ, който има възможност да бъде допълван и актуализиран съобразно промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други елементи на обкръжаващата среда, оказващи влияние върху протичащите процеси в общината. Програмата е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда, дефинирани в стратегически и планови документи на национално ниво и имащи отношение към опазването и съхранението на околната среда.

Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на Община Летница за периода 2021-2027 г., е следната:

УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА ЛЕТНИЦА, ЧРЕЗ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в перспектива от 7 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

Така формулираната визия отразява виждането за развитие на общината съобразено с наличния природен потенциал при отчитане на интересите на местното население. Визията на Общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

С Програмата за опазване на околната среда се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси, така че Община Летница е да успее да запази и надгради постигнатото до момента и в същото време да създаде и развива конкурентни предимства от потенциала си. С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, главната стратегическата цел за периода 2021-2027 г. може да бъде определена по следния начин:

„Подобряване качеството на живот на населението в община Летница, чрез осигуряване на зелена и благоприятна околна среда, обновяване на инфраструктурата и благоустрояване на населените места“.

2. Специфични стратегически цели

С оглед на поставената генерална стратегическа цел Програма за опазване на околната среда на община Летница за периода 2021-2027 г. определя следните стратегически цели, специфични цели и приоритети към тях, към които да бъдат насочени усилията на общинската политика за опазване на околната среда и за устойчиво и балансирано развитие.

Стратегическа цел 1

„Поддържане и подобряване качеството на живот на населението в общината, чрез създаване на условия за устойчиво управление на околната среда, запазване природните дадености в региона и създаване на възможности за развитие на устойчив туризъм“.

За постигането на **Стратегическа цел 1** е необходимо да бъдат изпълнени следните специфични цели и приоритети:

Специфична цел 1.1. Редуциране нишата на риска от замърсяване на околната среда чрез подобряване на инфраструктурата и осигуряване на други съпътстващи дейности

Приоритет 1.1.1. Поддържане качеството на атмосферния въздух

Въздухът е фундаментален компонент на околната среда, който осигурява условията за живот на хората, като от неговото състояние е ключов фактор, който рефлектира на здравния статус на населението. В този смисъл стремежът за неговото подобряване на качеството е от витално значение за населението на Община Летница.

Позитивното развитие ще се отбележи при осъществяване на контрол над източниците на замърсяване, разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите, намаляване на емисиите на вредни вещества от автомобилния транспорт и битовия сектор, оптимизиране на транспортната мрежа.

Приоритет 1.1.2. Изграждане, доизграждане и реконструкция на водопреносната и канализационна инфраструктура на територията на община Летница и изграждане на ЛПСОВ в малките населени места

Водопреносната мрежа в населените места от община Летница в голяма степен бива компрометирана в резултат от прекомерното ниво на амортизирана. Отчита се нужда от нейната реконструкция и осъвременяване. От ключово значение за създаване на добро качество за живот на местните жители, както и на множеството туристи в района е осигуряването на достатъчно по количество и качество вода за питейни и стопански нужди. Изграждането на канализационни мрежи, рехабилитация на съществуващите и изграждането на ЛПСОВ за отпадъчни води ще доведе до намаляване замърсяването на повърхностните и подземни води, почвите и ще намали вредните емисии, а важен елемент е овладяването на свлачищата, които генерират негативни ефекти, свързани с чистота на вода и целостта на водопреносната мрежа.

Изпълнението на приоритета, налага предприемането на набор от мерки, насочени към осигуряването на проектна готовност, организация за тяхното изпълнение и осигуряването на финансиране чрез подходящи външни източници.

Приоритет 1.1.3. Оптимизиране на системата за управление на отпадъците на територията на общината

Екологосъобразното управление на отпадъците е от съществено значение за редуциране на неблагоприятното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве. В унисон с принципите и политиката на ЕС Община Летница има за цел да сведе този фактор до минимум.

Основните посоки на работа са насочени към намаляване на общото ниво генерирани отпадъци, по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране, посока по-добро утилизирание на създадената система за събиране на битови и строителни отпадъци и прекратяване на практиките по нерегламентирано изхвърляне, на системата за контрол на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и създаване на условия за разделно събиране, които да обхванат 100% от населението.

Приоритет 1.1.4. Благоустрояване на населените места

Този приоритет предвижда изпълнението на дейности, с които предстои да се осигури подобряване физическата и жизнена среда в общината като основна предпоставка за осигуряване на устойчива и екологична среда с по-високо качество на живот и нови възможности за икономическо и социално развитие.

Основните дейности, които се предвиждат са реконструкция и основен ремонт на пътища, тротоарни настилки, обновяване на сградния фонд на училищата от общината както и на обществени и административни сгради, благоустрояване на спортни комплекси в някои населени места и др.

Приоритет 1.1.5. Повишаване на енергийната ефективност и използване на алтернативни източници на енергия

Повишаването на енергийната ефективност и минимизиране на загубите, носи преки ползи за подобряване на състоянието на околната средата, доколкото спомага да се ограничи енергийното търсене. Това от своя страна намалява натиска над околната среда, което се изразява в по-малко използване на дърва за огрев, намаление на количеството енергия генерирано от ТЕЦ-ове, и в този смисъл общо намаляване на вредните емисии, опазване на горите и други природни ресурси.

За периода на Програмата се предвижда дейностите ще бъдат съсредоточени както в реализацията на проекти за използване на възобновяеми и алтернативни източници на енергия, така и в осъществяването на оперативни мерки за повишаване на енергийната ефективност, които са на микро ниво.

Специфична цел 1.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, увеличаване на зелените площи в общината

Приоритет 1.2.1. Опазване и съхранение на биологичното разнообразие в защитените зони и територии намиращи се на територията на Община Летница

Община Летница се характеризира като ботата на биологично разнообразие община, но както бе констатирано в преходни части от текста то е подложено на въздействието на широк спектър от заплахи в резултат на човешката дейност от една страна. От друга са налице естествените процеси, протичащи в екосистемите, които също са обект на овладяване.

Заплахите, независимо дали взети поотделно или в комбинация с други неблагоприятстващи опазването на околната среда фактори, засягат в различна степен различните организмови групи, като оказват пряко или косвено влияние върху видовете, съобществата и природните местообитания. Най-важните и видими заплахи за биологичното разнообразие и същевременно предизвикателства за овладяването им, са свързани с потенциалната загуба на местообитания, причинени от дейности в различните сектори на икономиката, в това число, инфраструктурни проекти, урбанизация на природни територии, нерегламентирани сечи в горите, унищожаването на животни и растения, в повечето случаи предизвикано от ползването на биологични ресурси; генетичната ерозия и внасянето на неместни видове по естествен път или в резултат на човешката дейност, които представляват заплаха за генетичната чистота на местните популации или увреждат качествата на природните местообитания; замърсяването на въздуха и ефектът на глобално изменение на климата.

Защитените зони и територии предлагат неповторимата възможност за стимулиране развитието на районите, в които са разположени. Всяка със своята ценност заедно те представляват гаранция за запазена природа и високо качество на средата, които в съчетание с разнообразни и висококачествени продукти, услуги и производства са предпоставка за устойчиво и екологосъобразно развитие.

Защитените територии и ефективното им опазване допринасят за изпълнението на изискванията на редица международни конвенции и споразумения по които България е страна. Тези политики следва да продължат да се изпълняват и доразвиват и на местно ниво.

Многообразието от природни обекти е показател за наличие на богата природна среда, включваща редица защитени растителни и животински видове. Устойчивото управление и разумно използване на природните ресурси, трябва да бъде обект на целенасочена и добре формулирана местна политика, която взема под внимание целия контекст от събития, политики и перспективи. Без запазена природа и съхранено биологично разнообразие (не само в защитените територии и зони), не е възможно да бъде постигнато оптималното състояние на околната среда в Община Летница, поради което е приоритетно да се формулират политики и отделят средства в тази посока..

Приоритет 1.2.2. Развитие на зелените площи за широко обществено ползване в общината и поддържане на наситена парковата среда

Предвиждат се дейности, които са насочени основно към обновяване на парковата среда и поддържане и увеличаване на зелените площи в общината. Към момента има прогрес, доколкото общината успява да реализира проект в тази насока/ Този приоритет може да се постигне с помощта на реализиране на готови проекти в областта, финансирани от ПУДООС (в рамките на ежегодно провежданата Националната кампания „Чиста околна среда”), със средства от общинския бюджет както и други външни източници.

Разширяването на парковата среда ще допринесе за по отворен към околната среда начин на живот и ще рефлектира на здравния статус на населението.

Приоритет 1.2.3. Екологосъобразно използване на природните ресурси за развитие на устойчив туризъм

Най-значимото предизвикателство, стоящо пред туризма в бъдеще се очертава намирането на точния баланс между опазването на околната среда и туристическата дейност. Доколкото кризата причинена от COVID-19 има катастрофални последици за сектора, то това допълнително ограничава възможността да му да инвестира в „зелени“, мерки да гарантира спазването на основни стандарти и т.н. По време на периода възстановяване на сектора натискът над околната среда ще се засили отново и е важно да бъде овладян. . В този

смисъл е удачно да се разработят механизми за колаборация между местните власти и частния сектор, за да бъде възможно този натиск да бъде ограничен.

От друга страна е важно предприемането на действия за развитие на алтернативни форми на туризъм (културен, селски, здравен, екотуризм, екстремн, комбинация от всички тях и др.). за преодоляване на силната сезонна зависимост и териториална концентрация на туризма, които водят до голямо натоварване на околната среда в летните периоди и по-висока безработица през зимните.

С цел разнообразяване на туристическите пакети и предлагане, намаляване на натиска върху определени територии и разширяване на туристическия сезон усилията следва да се насочат, както към включване на нови региони и ресурси, така и към развитие на различни форми на устойчив туризъм.

Дейностите включват опазване и популяризиране на природни и културни ценности на територията на общината, създаване на общински фонд за подпомагане и ограничаване на натиска над околната среда за най-рисковите обекти, поставяне на информационни табели за презентация на туристически обекти в общината, поддържане на изградените и създаване на нови еко-пътеки, изграждане и реконструкция на инфраструктурата за достъп до и около обектите на културното и природно наследство в т.ч. и за хора, които имат по-висока нужда от подкрепа при мобилност и др. За популяризиране на туристическите продукти от голямо значение е създаването и насърчаване развитието на местни туристически асоциации и партньорството между тях.

Специфична цел 1.3. Ефективно и ефикасно използване и управление на горските ресурси и осигуряване на превенция за справяне с климатичните промени и природни бедствия

Приоритет 1.3.1. Прилагане на превантивни мерки за справяне с климатичните промени, природни бедствия и екологични рискове

Пожарите са една от най-големите опасности за унищожаването и замърсяването на компонентите на околната среда. Те водят до загуба на органично вещество и местообитания, ерозия на почвата и са един от най-големите източници на въглероден диоксид в атмосферата, оказващ влияние върху изменението на климата. развитието им може да доведе до унищожаване на биологични единици в т.ч и защитени видове.

Необходимо е прилагането на мерки за приоритетно възстановяване и превенция на горските територии, засегнати и унищожени от пожари, съхнене, паша и незаконни сечи, с цел увеличаване площта на горите и повишаване тяхната устойчивост, производителност и капацитет за усвояване на въглероден диоксид, за да се адаптират към климатичните промени. Общината трябва да положи усилията към провеждане на лесоустройствени мероприятия в областта и усъвършенстване контрола върху нерегламентираните сечи. Мерките, които следва да бъдат предприети, са насочени към създаване и актуализация на база данни за рискови зони, изграждане на система за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения.

От ключово значение е предприемането на мерки, посветени на възстановяването на горски масиви, засегнати от бедствия – наводнения, пожари и др. чрез залесяване и повишаване качествата на горските култури, като фактори за противодействие на наводненията и вредното въздействие на климатичните промени.

Стратегическа цел 2

„Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда, повишаване на екологичната култура, информираност и активно участие на гражданите при формулиране на политиките за опазването на околната среда решаване на екологични проблеми”

Изпълнението **Стратегическа цел 2** се осъществява чрез следните специфични цели и приоритети:

Специфична цел 2.1. Повишаване на квалификацията на служителите от общинската администрация за прилагане на екологичното законодателство и синхронизиране на общинските нормативни документи с националните изисквания в областта

Приоритет 2.1.1. Създаване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от местната администрация отговарящи за управлението и опазването на околната среда

В административната структура на Община Летница, основните функции, посветени на изпълнението на дейности в областта на политиката по опазване на околната среда са възложени на Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост, програми и проекти“, която е подчинена на кмета.

Динамиката на трансформацията в нормативната уредба, касаеща европейските изисквания и произтичащите от това промени налагат повишаване качеството на административните услуги, както и квалификацията на общинските служители. В тази връзка е необходимо служителите от дирекцията да бъдат адекватно подготвени и обучавани във всяка едно направление, касаещо околната среда. Това е възможно да се постигне, посредством множество участия в организирани работни срещи/семинари на регионално и национално ниво, специализирани обучения, финансиране на общината на допълнителни квалификационни степени и подкрепа в цялостния процес на повишаване на квалификацията на служителите.

Приоритет 2.1.2. Актуализация и допълване на общинските наредби и програми в областта на околната среда

Съществуващата и действаща към настоящия момент нормативна уредба на Община Летница, отговаря на програмните документи и политики, посочени в националната правна рамка и съдържа конкретни разпоредби по отношение правата и задълженията на местната власт в направленията „Околна среда“ и „Управление на отпадъците“.

С оглед на динамичните процеси на промяна на европейското и национално законодателство е необходимо общинската нормативна уредба в областта да бъде съобразена и актуализирана своевременно. Това се отнася и до общинските програми в областта на околната среда

При настъпили промени във външната или вътрешна среда, в които се формират политиките за опазване на околната среда, в приоритетите на общината, в националното законодателство и/или европейското такова или при промени в други фактори със стратегическо значение, същите ще бъдат допълвани и актуализирани.

Специфична цел 2.2. Привличане на обществеността при вземане на решения по въпроси свързани с околната среда и повишаване екологичната култура на населението

Приоритет 2.2.1. Насърчаването на гражданското участие при решаването на проблемите свързани с опазването на околната среда

Гражданското участие в процеса формулиране на политики за опазване и възстановяване на компонентите на околната среда е от същинско значение за постигане целите на програмата. Така се дава възможност на обществеността в община Летница да идентифицира екологичните дефицити, проблеми и недостатъци в населените места и да предлагат идеи за тяхното разрешаване.

Дейностите допринасят за повишаването на принципи на представителност и гражданско участие, като за изпълнението на този ангажимент трябва да включат както информационни кампании, така и обучение за НПО и активни граждански групи, които да

бъдат въвличани чрез различни форми на участие (обществени обсъждания/допитвания, форуми, кръгли маси дискусии и др.).

Приоритет 2.2.2. Повишаване на общественото съзнание и културата за изграждането на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие

Повишаване културата за опазването на околната среда на населението на община Летница е ключова предпоставка за адекватното прилагане на екологичното законодателство в областта на околната среда. Познаването на екологичните проблеми и негативните последиствия, произтичащи от тях от страна на гражданите, би довело до участието им в процеса на вземане на решения по отношение цялостното облагородяването на състоянието на околната среда.

Дейностите по информиране на обществеността трябва да обхванат всички възрастови групи като поднасянето на информацията трябва да бъде периодичното и посредством инструментите за поддържане на актуална информация на интернет страницата и информационното табло на общината; социалните мрежи, екологични кампании, както и публикации и медии.

РАЗДЕЛ V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Летница за периода 2021 – 2027 г. предвижда изпълнението на конкретни мерки и дейности по отделните компоненти и фактори на околната среда, реализацията на които ще доведе до изпълнение както на законови изисквания, вменени на кмета на Общината, така и до постигане на главните и специфичните цели на Програмата. Крайната цел на изпълнението на плана за действие е подобряване на състоянието на компонентите и факторите на околната среда на територията на община Летница и подобряване качеството на живот на населението.

Планът за действие към настоящата Програма представя необходимите мерки, средства, източниците на финансиране и отговорностите институции, свързани с реализиране на определените приоритети и мерки за тяхното постигане, представен в следващата таблица:

№	Мярка/Дейност/Проект	Отговорна за изпълнението институция	Времеви график	Необходими за изпълнението средства в лева (прогнозна стойност за целия период)	Източник на финансиране
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. „ПОДДЪРЖАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНАТА, ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ЗАПАЗВАНЕ ПРИРОДНИТЕ ДАДЕНОСТИ В РЕГИОНА И СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ”					
Специфична цел 1.1. Редуциране на риска от замърсяване на околната среда чрез подобряване на инфраструктурата и осигуряване на други съпътстващи дейности					
Приоритет 1.1.1 Поддържане качеството на атмосферния въздух					
1.1.1.1	Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища и съоръженията и принадлежностите към тях	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	18 070 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.1.1.2	Разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите.	Община Летница	2021 г. - 2027 г.	50 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.3	Прилагане на мерки за енергийна ефективност на жилищни сгради и сгради – общинска собственост.	Община Летница	2021 г. - 2027 г.	3 000 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници

1.1.1.4	Облагородяване и благоустрояване на обществени зелени площи, в това число възстановяване на същите, допълнително затревяване и поставяне на бордюри.	Община Летница	2021 г. - 2027 г.	2 000 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.5	Съставяне на екипи за извършване на системен контрол към всички строителни обекти, за недопускане емитиране на прах и замърсяване на инфраструктурата, екраниране на строителните обекти	Община Летница	2021 г. - 2027 г.	-	Общински бюджет
Приоритет 1.1.2. Изграждане, доизграждане и реконструкция на водопреносната и канализационна инфраструктура на територията на община Летница и изграждане на ПСОВ в гр. Летница и ЛПСОВ в малките населени места					
1.1.2.1	Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в населените места от общината	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	6 000 000 лв.	Централен бюджет/ Външни източници
1.1.2.2	Проектиране и изграждане на ПСОВ в гр. Летница и ЛПСОВ в другите населени места за засилване на процесите по пречистване на отпадните води. Доизграждане на съпътстваща инфраструктура.	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 000 лв	Външни източници
1.1.2.3	Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на канализационни системи и съоръжения в населените места от общината	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	6 000 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.1.2.4	Създаване на екип за извършване на контрол и мониторинг за овладяването на нивата замърсяване в рисковите райони и участъци от различните източници на негативен натиск над околната среда.	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	-	Общински бюджет
Приоритет 1.1.3. Оптимизиране на системата за управление на отпадъците на територията на общината					
1.1.3.1	Оптимизиране на системата за контрол на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	20 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
1.1.3.2	Подобряване на организацията за събиране на отпадъци, изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци. (въвеждане на контейнери за зелени отпадъци, текстилни отпадъци и строителни отпадъци).	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	500 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници

1.1.3.3	Рекултивация на закритите сметища в селата Горско Сливово, Крушуна и Кърпачево	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	500 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
Приоритет 1.1.4. Благоустрояване на населените места					
1.1.4.1	Ремонт и реконструкция на сгради, които са собственост на общината	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	1 000 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.1.4.2	Изграждане на вело- и пешеходни алеи във всички населени места в Община Летница	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	50 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
1.1.4.3	Реконструкция и рехабилитация на улици	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	11 500 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
1.1.4.4	Обновяване и ремонт на всички спортни площадки	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	500 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
Приоритет 1.1.5. Повишаване на енергийната ефективност и използване на алтернативни източници на енергия					
1.1.5.1	Адаптиране на слънчеви колектори за осигуряване на битово горещо водоснабдяване в обекти общинска собственост, за производство на ел. енергия за собствени нужди и разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	1 000 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.1.5.2	Интегриране на системи за централизирано управление и диагностика на уличното осветление с цел оптимизиране на разходите и повишаването на производителността	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
1.1.5.3	Оползотворяване потенциала на ВЕИ – слънчева енергия за съоръженията за външно изкуствено осветление – улични осветители с фотоволтаичен елемент	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	2 000 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
1.1.5.4	Саниране на сгради, които са собственост на общината	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	1 000 000 лв	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.1.5.5	Закупуване на електромобили за нуждите на общинската администрация и изграждане на станция за зареждане на електромобили	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	130 000 лв	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници

1.1.5.6	Подготовка, консултиране и изпълнение на проекти за енергийна ефективност, въвеждане на ВЕИ и инвестиране в екоиновации	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
---------	---	----------------	-------------------	------------	---

Специфична цел 1.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, увеличаване на зелените площи в общината

Приоритет 1.2.1. Опазване и съхранение на биологичното разнообразие в защитените зони и територии намиращи се на територията на Община Летница					
1.2.1.1	Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.2.1.2	Придържане и спазване на ограниченията и забраните за опазване на видовете и техните местообитания в защитените зони от Натура 2000, намиращи се на територията на общината	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	-	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.2.1.3	Проучване на възможности за финансиране на проекти за опазване и подобряване на биоразнообразието в общината	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	1 000 лв.	Външни източници
Приоритет 1.2.2. Развитие на зелените площи за широко обществено ползване в общината					
1.2.2.1	Развитие и разгръщане на парковите пространства на територията на цялата община	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	500 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.2.1.2	Поддържане на зелените площи на територията на Община Летница	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв.	Общински бюджет
Приоритет 1.2.3. Екологосъобразно използване на природните ресурси за развитие на устойчив туризъм					
1.2.3.1	Изграждане на екомаршрути, които обхващат ключови за общината природни, исторически и културни забележителности	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	1 000 000 лв.	Общински бюджет
1.2.3.2	Реконструкция на инфраструктура за достъп до и около обектите на културното и природно наследство	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	2 000 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.2.3.3	Създаване и развитие на алтернативни форми на туризъм	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв.	Общински бюджет

1.2.3.4	Разработване на пакет от тематични туристически услуги, продукти и атракции, които да се интегрират в междубщинска и регионална туристическа инфраструктура, вкл. Промоция	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	250 000 лв.	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.2.3.5	Създаване на тематични експозиции/музейни сбирки и разработване на интерпретационни беседи/елементи за типични местни продукти	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	50 000 лв	Централен бюджет/ Общински бюджет/ Външни източници
1.2.3.6	Съвместна инициатива на общините Летница, Ловеч и Севлиево за развитие и обогатяване дейността на Сдружение "Деветашко плато". Обособяване на Деветашко плато като туристическа дестинация	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв	Общински бюджет
Специфична цел 1.3. Ефективно използване и управление на горските ресурси и превенция за справяне с климатичните промени и природни бедствия					
Приоритет 1.3.1. Предприемане на превантивни мерки за справяне с климатичните промени, природни бедствия и екологични рискове					
1.3.1.1	Изграждане на защитни съоръжения срещу наводнения	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	2 000 000	Общински бюджет
1.3.1.2	Залесяване на опожарени горски територии и извършване на превантивни дейности в общината за предотвратяване на горски пожари	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	50 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
1.3.1.3	Създаване и обновяване на система за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	50 000 лв.	Общински бюджет
1.3.1.4	Регулярно машинно и/или ръчно почистване на речни корита, отводнителни канали и дерета в урбанизираните територии от общината.	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	1 000 000 лв.	Общински бюджет
1.3.1.5	Укрепване и превенция на свлачища чрез обрушване, залесяване на местности, изграждане на противоерозионни съоръжения.	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	550 000 лв.	Централен бюджет/ Външни източници
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2 – „ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ПОВИШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА КУЛТУРА, ИНФОРМИРАНост И АКТИВНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА РЕШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ”					
Специфична цел 2.1. Повишаване на квалификацията на служителите от общинската администрация за прилагане на екологичното законодателство и синхронизиране на общинските нормативни документи с националните изисквания в областта					

Приоритет 2.1.1. Създаване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от местната администрация отговарящи за управлението и опазването на околната среда					
2.1.1.1	Повишаване на административния капацитет на служители от общинската администрация в контекста на прилагането на екологичното законодателство (участие в семинари, форуми, кръгли маси, конференции обучения и др.)	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв.	Общински бюджет
2.1.1.2	Подобряване на капацитета за работа по проекти за външно финансиране	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	100 000 лв.	Общински бюджет
2.1.1.3	Подобряване на информационната обезпеченост в контекста на процеса на управление на околната среда	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	20 000 лв.	Общински бюджет
2.1.1.4	Повишаване на качеството на административното обслужване на гражданите и бизнеса, чрез въвеждане и интегриране на съвременни информационни системи	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	500 000 лв.	Общински бюджет
Приоритет 2.1.2. Актуализация и допълване на общинските наредби и програми в областта на околната среда					
2.1.2.1	Синхронизиране на местната нормативна уредба с националното и европейско законодателство	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	-	Общински бюджет
Специфична цел 2.2. Привличане на обществеността при вземане на решения по въпроси свързани с околната среда и повишаване екологичната култура на населението					
Приоритет 2.2.1. Насърчаването на гражданското участие при решаването на проблемите свързани с опазването на околната среда					
2.2.1.1	Създаване на комуникационни канали през профили в множество социални мрежи (Facebook, Instagram, Twitter и др.) за по-голяма свързаност гражданите и многообразие на информацията	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	-	Общински бюджет
2.2.1.2	Поддържане на актуална информация за състоянието на околната среда на сайта на Община Летница	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	-	Общински бюджет
2.2.1.3	Провеждане на тематични форуми и граждански допитвания по проблемите на околната среда	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	-	Общински бюджет
2.2.1.4	Участие в национални и общински кампании, посветени на опазването на околната среда	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	50 000 лв.	Общински бюджет
2.2.1.5	Организиране на обществени обсъждания, кръгли маси и дискусии по екологични проблеми	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
Приоритет 2.2.2. Повишаване на общественото съзнание и културата за изграждането на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие					

2.2.2.1	Провеждане на кампании с обществеността в посока намаляване на общото ниво генерирани отпадъци	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.2	Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.3	Провеждане на педагогическа, логистическа и координационна работа с учебните заведения в общината по проблемите, свързани с опазването на околната среда	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.4	Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро утилизирание на създадената система за събиране на битови и строителни отпадъци и прекратяване на практиките по нерегламентирано изхвърляне	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.5	Провеждане на информационна кампания за възможностите при използването на ВЕИ, информиране жителите на общината за възможни финансови схеми за реализиране на частни ВЕИ проекти	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.6	Повишаване екологичната култура на населението чрез публикации в местната преса, интернет страницата на общината, презентирание на екологични дейности, и др. мероприятия с екологична насоченост	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	10 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
2.2.2.7	Повишаване обществената информираност за опазване на защитените територии, биоразнообразието, опазване на естествените местообитания	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	30 000 лв.	Общински бюджет/ Външни източници
2.2.2.8	Организиране на информационни кампании, насочени към опазване на биологичното разнообразие – разпространение на материали за опазване на видове и местообитания в защитените територии, изложби, кампании в учебните заведения	Община Летница	2021 г. – 2027 г.	20 000 лв.	Общински бюджет Външни източници

РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Спазването на екологичното законодателство и прилагането на политиката на Община Летница, дефинирана в настоящата Програма за опазване на околната среда /ПООС/ за периода 2021-2027 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Реализацията на Програмата може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна система, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности в ПООС.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случай, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на Програмата за опазване на околната среда на община Летница трябва да бъде непрекъснат процес на изпълнение на дейностите на наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се анализи и корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Наблюдението и оценката на ОПООС ще се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им.

Наблюдението, както и изпълнението на програмата, е отговорност на Кмета на Общината и Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост, програми и проекти“. В процеса на наблюдение Общинската администрация осигурява спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ПООС 2021-2027 г. е РИОСВ - Плевен. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Плевен /ИАОС/.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Летница има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

Член 79, ал.5 ЗООС регламентира, че общинските програми за опазване на околната среда могат да бъдат допълвани и актуализирани при необходимост. Необходимост от актуализацията на Програмата за опазване на околната среда на Община Летница може да възникне основно поради следните причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели в областта на опазването на околната среда и в съответните програмни мерки;

- неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;

- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Законодателството (Закон за управление на отпадъците, Закон за чистотата на атмосферния въздух, Закон за почвите) регламентира, че програмите за управление на отпадъците, програмите за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми (изготвят се в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух) и програмите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за общините са неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на дадената община. Мерките от плановете за действие на горепосочените програми, са неразделна част от съответната общинска програма за опазване на околната среда.

При необходимост от актуализация на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Летница, същата ще бъде извършена своевременно от общинската администрация. Актуализацията на Програмата трябва да премине на процедури на обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на плановете и програми, и едва след приключването им – да се приеме от Общински съвет – Летница.

Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приемат от Общински съвет – Летница по предложение на Кмета на Общината.

РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
- Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
- Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
- Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851) относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 75/439/ЕИО относно отработени масла;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид;

- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/;
- Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води;
- Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци;
- Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети;
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда 31985L0337 31997L0011 32003L0035.;
- Директива 90/313/ЕЕС относно достъпа до информация за състоянието на околната среда, отменена с Директива 2003/4/ЕС относно достъпа на обществеността до информация 31990L0313 32003L0004;
- Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда 32001L0042;
- Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа;
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклически ароматни въглеводороди в атмосферния въздух;
- Директива 2001/80/ЕС относно ограничаване на емисиите от определени замърсители, изпускани в атмосферния въздух от големите горивни инсталации;
- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции 31994L0063.;
- Директиви 98/70/ЕС , изменена и допълнена с Директива 2003/17/ЕС относно нормите за съдържание на вредни вещества в бензините, газьола за промишлени и комунални цели и дизеловото гориво 31998L007032003L0017.;
- Директиви 99/32/ЕС относно намаляване съдържанието на сяра в определени течни горива 31999L0032.;
- Директива 2005/33/ЕС, изменяща Директива 99/32/ЕС;
- Директива 99/13/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при определени промишлени дейности 31999L0013;
- Директива 2004/42/ЕО от 21 април 2004 година относно намаляването на емисиите от летливи органични съединения, които се дължат на използването на органични разтворители в някои лакове и бои и в продукти за преобоядисване на превозните средства и за изменение на Директива 1999/13/ЕО;
- Директива 97/68/ЕС относно мерките за ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух с газо- и прахообразни замърсители от двигатели, инсталирани в извънпътни машини;
- Рамкова Директива 2000/60/ЕС за водите 32000L0060.;
- Директива 2006/7/ЕС относно управление на качеството на водите за къпане, отменяща Директива 76/160/ЕЕС 32006L0007.;
- Директива 76/160/ЕЕС относно качеството на водите за къпане:31976L0160.;
- Директива 98/83/ЕС относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека 31998L0083.;
- Директива 75/440/ЕЕС относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно битови водоснабдяване, изменена от Директиви 79/869/ЕЕС и 91/692/ЕЕС:31975L0440 31979L0869 31991L0692.;
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС:31991L0271 31998L0015.;

- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници 31991L0676.;
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС:31980L0068 и 31991L0692 и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им;
- Директива 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни директиви, отменяща Директива 76/464/ЕЕС 32006L0011.;
- Директива 76/464/ЕЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и 7 дъщерни към нея, всички изменени от Директива 91/692/ЕЕС 31976L0464 31991L0692.;
- Директива 92/43/ЕЕС относно съхранението на природните местообитания и на дивата флора и фауна 31992L0043.;
- Директива 79/409 за съхранението на дивите птици 31979L0409;
- Директива 1999/22/ЕС относно отглеждането на диви животни в зоологическите градини;
- Директива 96/82/ЕЕС относно контрола на големите аварии с опасни химикали 31996L0082.;
- Директива 2003/105/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2003 изменяща Директива на Съвета 96/82/ЕС за контрол на големите аварии с опасни вещества 32003L0105.;
- Рамкова Директива 2000/14/ЕС относно шумовите емисии на съоръжения, предназначени за употреба извън сградите 32000L0014.;
- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049.;
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска), ратифицирана на 25.01.1991 г., в сила за Р България от 01.05. 1991 г., обн. ДВ, бр. 23/1995 г.;
- Конвенция за биологичното разнообразие е ратифицирана на 29.02.1996 г., в сила за РБългария от 16.07.1996, обн. ДВ, бр.19/1999 г.;
- Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбивы птици (Рамсарска), ратифицирана, в сила за РБългария от 24.01.1976 г., обн. ДВ, бр. 56/10.07.1992 г.;
- Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (Вашингтонска, CITES), ратифицирана през 1990 г., в сила за Р България от 16.04.1991г., обн. ДВ, бр. 6/1992 г.;
- Конвенция за защита на световното културно и природно наследство, ратифицирана и влязла в сила за България през 1976 г.;
- Конвенция за защита на мигриращите видове (Бонска), ратифицирана със закон - ДВ,бр. 69/1999 г., обн. в ДВ, бр. 16/2000 г., в сила от 01.11.1999 г.;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за водите;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за подземните богатства;
- Закон за опазване на земеделските земи;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за лечебните растения;
- Закон за защитените територии;
- Закон за защита на растенията;

- Закон за защита на животните;
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Наредба №7 от 22 декември 2003 г. с посл. изм. ДВ. бр.21 от 1 Март 2013 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;
- Наредба №7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;
- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, с посл. изм. и доп. ДВ бр.79 от 8 октомври 2019 г.;
- Наредба №11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г., в сила от 24.03.2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с посл. изм. и доп. ДВ бр.102 от 23 Декември 2016 г.;
- Наредба №2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, с посл. изм. и доп. ДВ бр.30 / 09.12.2011 г.;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011 г. за мониторинг на водите, с посл. изм. и доп. ДВ бр.20 от 15 март 2016 г.;
- Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, с посл. изм. и доп. ДВ бр.24 от 23 март 2004 г.;
- Наредба №9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, с посл. изм. и доп. ДВ бр.6 от 16 януари 2018 г.;
- Наредба №2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.48 от 27 юни 2015 г.;
- Наредба №12 от 18 юни 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с посл. изм. и доп. ДВ бр.15 от 21 февруари 2012 г.;
- Наредба за ползването на повърхностните води, обн. ДВ бр. 100 от 16 декември 2016 г.
- Наредба №26 (посл. изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002 г.) за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба №2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините;
- Наредба №4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и

изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;

- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;

- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.;

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;

- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;

- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

- Наредба №3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

- Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия, обн. ДВ бр. 15 от 16 февруари 2007 г.;

- Наредба №4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите;

- Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.;

- Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г.;

- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии с посл. изм. ДВ бр.55 от 7 юли 2017 г.;

- Наредба №54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, обн. ДВ бр.3 от 11 януари 2011 г.;

- Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за

шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението, с посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.;

- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България, изм. ДВ бр.40 от 16 Май 2006 г.;

- Наредба за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения;

- Наредба №9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти, изм. ДВ. бр.8 от 22 Януари 2002 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.;

- Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда;

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на северозападен район 2021-2027 г.;

- Наредба за опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Летница;

- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Летница;

- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Летница;

- Наредба за опазване на обществения ред и сигурност на гражданите на територията на община Летница;

- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на община Летница;

- План за интегрирано развитие на Община Летница за периода 2021-2027 г.